

Dr. Böhm József: Megemlékezés dr. Tarján Gusztávról születésének 100. évfordulóján,

Dr. Gagy Pálffy András: Recsk hasznosítási lehetőségei,
Huszár László: A bányászati emlékhelyek eddig elkészült anyagainak bemutatása.

(Az előadások anyagait lapunk más számaiban tervezzük bemutatni. – Szerkesztőség)

Az előadások elhangzása után dr. Tóth István levezető elnök felkérte a szavazatszámoló bizottság vezetőjét, hogy számoljon be a szavazás eredményéről.

Hajnáczy Tamás: a szavazás rendben lezajlott, valamennyi küldött leadta szavazatát, érvénytelen szavazat nem volt. A szavazás eredményeként a Bányászati Szakosztály vezetősége a 2007-2010. évi ciklusra:

elnök:	Nagy Lajos	95 szavazattal
alelnökök:	Derekas Barnabás	95 szavazattal
	Erős György	95 szavazattal
	Dr. Havelda Tamás	95 szavazattal
	Dr. Vojuczki Péter	95 szavazattal
tűkár:	Huszár László	95 szavazattal
tűkárhelyettes:	Györfi Sánta Géza	95 szavazattal

Nagy Lajos az új elnök

ját hitünket visszaszerezni, hogy a társadalomnak is fel kelljen ránk figyelni. Munkájához, a szakma hitelének visszaállításához kérte mindenki segítségét.

Végül dr. Tolnay Lajos, az OMBKE elnöke megköszönve a meghívást a küldöttgyűlésre, elismerően szólt a szervezésről, a mintaszerű programról. Gratulált és jó munkát kívánt az új vezetőségnek.

A küldöttgyűlés a Bányász- és Kohászhimnusz eléneklésével zárult.

A küldöttgyűlés jegyzőkönyve és az elnöki beszámoló alapján

PT

Tolnay Lajos zárszava

Egyesületi ügyek

113 éves a „Jó szerencsét” köszöntés

Idézzünk az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület választmányának 1894. április 7-én felolvasással összekötött rendes gyűlésének jegyzőkönyvéből:

„Elnök a 11. napirendi pont keretében Árkossy Béla, a bányász köszöntésre vonatkozó ama kérdését terjeszti a választmányi gyűlés elé, hogy a német „Glückauf” köszöntést legmagyarosabban mi módon lehetne kifejezni. Többek hozzászólása után Péch Antal tiszteletbeli tag a „Jó szerencsét” köszöntésformát tartván a legmagyarosabban hangzóknak, ezt ajánlja elfogadásra. – (Általánosan elfogadtatik)”

1994. április 7-én a Bányai Dolgozók Szakszervezet javaslatára az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesülettel közösen Várpalotán a „Jó szerencsét Művelődési Központ”-ban ünnepeltük meg a centenáriumi, ahol e sorok írója a koszorúzás előtt tartott emlékeszédében bejelentette, hogy a BDSZ és az OMBKE a köszöntés elfogadásának emlékére minden évben megemlékezést tart.

2007. április 5-én 14. alkalommal került erre sor. Zsúfolásig megtelt a várpalotai „Jó szerencsét Művelődési Központ nagyterme”, ahol Berki Zoltán olvasta fel Csiky Ivánnak, a Várpalotai Szénbányák ny. osztályvezetőjének, Várpalota díszpolgárának bányásztagyú novelláját, majd Sárvári Zsuzsa, a Művelődési Ház közművelődési igazgatója köszöntötte a megjelenteket.

Dr. Horn János, a Bánya- és Energiaipari Dolgozók Szakszervezet elnöki főtanácsadója bevezetőjében röviden értékelte az elmúlt évek emléküleit, majd Petschnig Mária Zita, a Pénzügykutató Zrt. főmunkatársa „A magyar gazdaság helyzete” címen tartott igen értékes előadást.

Az emléktáblánál az emlékeszédet Bircher Erzsébet, a Központi Bányászati Múzeum igazgató asszonya tartotta, majd a Bányászhimnusz harangjátéka alatt a BDSZ, az OMBKE, Várpalota Város Önkormányzata, a SZINDBÁD Kht. és a várpalotai Bányász Hagományok képviselői koszorúztak.

Koszorúzó az emléktábla alatt

A koszorúzást követő állófogadáson a pohárköszöntőt Németh Árpád, Várpalota város polgármestere tartotta. Az állófogadás alkalmas volt arra is, hogy a rég nem látott kollégák, barátok találkozhattak, és mindenki annak a reményének adott hangot, hogy a 114. évfordulót is együtt ünnepezhettek.

A szervező bizottság ezúton is köszönetét fejezi ki a SZINDBÁD Kht. dolgozóinak, hogy most is – mint eddig mindig – minden feltételt biztosítottak az ünnepség színvonalas megrendezéséhez.

Dr. Horn János

Dr. Vajda György akadémikus előadása

A budapesti bányász helyi szervezet rendezésében 2007. március 13-án az OMBKE Mikoviny tanácstermében *dr. Vajda György*, az MTA r. tagja tartott előadást. Vezetője volt annak a kormány által létrehozott egyik bizottságnak (a vezetékes energiaellátás helyzete és bemutatása), melynek feladata az új energiapolitika kidolgozása volt.

Az előadásban hallhattunk az ellátásbiztonság kérdéséről és arról, hogy a korábban irreálisan alacsonyan tartott földgáz ára milyen hátrányokkal járt (beruházások elmaradása, a rendszer a teljesítőképesség határára jutott stb.). Az előadás szerint a gáztárolási kapacitások bővítése indokolt, de a kereskedelmi tárolóknak kell prioritást adni (a kormány ösztönző szerepe mellett), hogy az csak a jogszabályokban meghatározott feltételek mellett legyen igénybe vehető.

Szólt a tervezett földgázvezetékek építéséről, bemutatta azok kihatásait.

A villamosenergia-ellátás területén lévő komoly, valós veszélyeket bemutatta úgy ítélte meg, hogy a következő 25 évben 7-8 GW új erőművi kapacitásra lesz szükség, és abban az esetben, ha a paksi üzemidő hosszabbításra nem kerül sor, akkor még további 2 MW kapacitású erőművet kellene építeni és 3 milliárd m³-rel kellene a földgázimportot növelni (ennek természetesen új vezetékek építési vonzata is lenne).

Bemutatta a megújuló (és kapcsolt) energiatermelés támogatásának fonákságait, és zárógondolatként kihangsúlyozta az energiatakarékosság fontosságát is.

Az igen értékes, szakszerű előadáshoz *dr. Gál István*, *dr. Tóth István*, *dr. Vojuczky Péter*, *Blaha Béla* és *dr. Matyi Szabó Ferenc* szóltak hozzá, akik a felvetett kérdésekre igen részletes, pontos, naprakész válaszokat kaptak.

Ezt követően *dr. Horn János* és *Tasnádi Tamás* adott tájékoztatást az aktuális szervezeti kérdésekről.

Dr. Horn János

Üzemlátogatás a BAUMIT Kft.-nél

A Dorogi Szervezet tagjai – *Vöröskői István* tagtársunk szervezésében – 2007. április 17-én meglátogatták a város szélén működő céget, ahol *Cseresznyés Erzsébet* műszaki vezető általános ismertetést adott a cégről és történetéről a megalakulástól napjainkig. 1990-ben a Schmid Ipari Holding és a Wietersdorfer Csoport alapította a Baumit Kft.-t, az anyavállalatnak mára 20 országban vannak vállalatai.

A magyarországi központ Dorogon van. Itt és az alsózsoltai telephelyen folyik a szárazhabarcs termelés, a pástói telepen gyártják a színes vakolatot. A magyarországi tevékenység árbevétele 168 munkatárssal 2006-ban 10,223 Mrd Ft, a beruházások értéke 980 M Ft volt. 1991-ben az árbevétel 108 mun-

katárssal 183 M Ft volt. A megkutatott művealó ásványvagyron nagysága mintegy 40 millió tonna, az éves termelés 400-500 kt mészkő, azaz több mint 80 évre való termelési lehetőség adott. A mészkőbányában maximális a gépesítés, 4 fő dolgozik a gépekkel, a termék az automatizált osztályzóba, onnan egy része (szintén kéz érintése nélkül) a szárazvakolat előállító üzembe kerül.

Bakonyi István tagtársunk kérdésére a Baumit Kft. műszaki vezetője elmondta, hogy több millió forintot ruháztak be a képződő por megkötésére, a lehetséges útvonalakat leburkolták, a száraz időben a telepen az utakat locsolják.

A csoport az ismertető után a mészkőbányába vonult át, ahol *Mocsnik Imre* üzemvezető bányamérnök kalauzolásával megtekintette az objektumot. A bányában végrézsű-kialakító robbantást hajtottak végre. A robbantáshoz 2,4 t ANDO PRILL és közel 900 kg ANDO-ÉV típusú robbanóanyagot használtak fel NONEL rendszerű indítással, s ezzel mintegy 20 kt összletet robbantottak le. A bánya Dorogról Tokod felé a korábbi művelési iránnyal szemben halad, mert ezzel lehetővé válik a készletnek a rakodótérről – a mobil törőn keresztül – a legrövidebb úton az osztályzóra juttatása.

A látogatás a vakolatgyárban fejeződött be, ahol a vevők kívánságát kielégítő mennyiségű, fajtájú szárazterméket készítenek és csomagolnak az automatizált gépsort rejtő toronyépületben.

Dr. Korompay Péter

A budapesti 4-es metró építkezésének megtekintése

2007. március 21-én délután az OMBKE tatabányai csoportja kirándulást szervezett a budapesti 4-es metró megtekintésére. Nagy izgalommal mentem erre a látogatásra, mert 1963-ban *dr. Juhász József* professzor úr vezetésével volt alkalom megtekinteni a budapesti 2-es metró addig elkészült szakaszának egy részét. Hallgatótársaimmal együtt a Deák téren szálltunk le az alagútba és gyalogoltunk az Astoria felé. Közben hallgattuk a professzor úr és a kísérő főmérnök úr tájékoztatóit az építés menetéről, a keszonban végzett munkákról és a geológiai nehézségekről.

A mostani kiránduláson tapasztalhattuk, mennyire átalakult az elmúlt évtizedekben a metróépítés technológiája. A hatalmas, vaskos fúrópajzsokat a korábbiaknál hatékonyabb, hosszú gépláncok váltották fel. Amíg 30-40 évvel ezelőtt keszonos körülmények között fúrták a metróalagutakat, ma már csak a pajzs homlokrészén, a munkaterületen kívül van túlnyomás.

Az Etele téren megépült hat emelet mély „tepsiben” már láthattuk a rövidesen föld alá bújó, egyenként 117 méter hosszú, német gyártmányú gépeket, amelyek teljesen automa-

tikusán, túlnyomás alatt fúrják az alagutat, injektálnak, rakják a biztosításhoz szükséges tübbingeket és egyéb szerelvényeket. A csúcstechnológiával rendelkező gépláncokat alig néhány ember irányítja és szolgálja ki. Megtudtuk, hogy a Dunaig terjedő két alagútból a felaprított kőzetanyagot az Etele térre hozzák vissza, egyenként 30 m³-es „csillék”-ből álló vonatokkal, ahonnan azokat daru emeli a felszínre. Közben az alagútba a szükséges tübbingeket és egyéb anyagokat beszállítják, precíz pontossággal. A két géplánc átlagos napi teljesítményét 2x15=30 m-re tervezik.

Metrófúrópajzs

A géplánc megtekintésén túlmenően tájékoztatást kaptunk a metróállomások kivitelezéséről, a várható utasforgalomról, a rengeteg hatásvizsgálatról, a lakossági támogatásokról, illetve ellenállásokról, a monitoring hálózatok kiépítéséről, a majdani vonatok típusáról és még sok másról. Látogatásunk alkalmából rengeteget tanulhattunk, tapasztalhattunk. Együttal megállapodtunk abban, hogy egy év múlva visszajövünk, és a gépláncot munka közben tekintjük meg.

Elhagyva az Etele teret, a buszban mindenki az élményeiről, a látottakról beszélt; az 1963-ban látottakhoz képest az alagútépítésben korszakváltás következett be. Ennek megismeréséért, a nyújtott élményért köszönet illeti a BKV ZRt., a DBR Metro Projekt igazgatóságát, és a szervezésért *Németh László* kollégánkat. Az építőknek balesetmentes munkát és „Jó szerencsét!” kívánunk!

Sóki Imre

A Miskolci Egyetem dékánjának előadása Gyöngyösön

Az OMBKE Mátraaljai Szervezet Lignit Baráti Körének szervezésében 2007. április 10-én Gyöngyösön a Honvéd Kaszinóban *dr. Bóhm József* egyetemi magántanár, a Műszaki Földtudományi Kar dékánja a *Miskolci Egyetem helye a felsőoktatásban* címmel tartott nagysikerű előadást.

Bevezetőjében elmondta, hogy a felsőfokú bányászati szakemberképzés hazánkban több mint 270 éves múltra tekint vissza. Az 1735-ben Selmecebányán alapított Bányaiskola (az első bányászati felsőfokú intézmény a világon) Bányászati Akadémiává történő fejlesztéséről 1762-ben Mária Terézia hozott döntést. Az intézmény 1919-ig Selmecebányán, 1919-1959 között Sopronban működött, és 1959-től Miskolcon van.

Szólott arról, hogy 1846-tól 4 évre emelkedett a képzési idő, 1867-ben vezették be a magyar nyelvet az oktatásban. Az intézmény 1931-től magántanári kinevezésre jogosult és doktori habilitációs jogot kapott. 1949-ben vezették be a 10 féléves oktatást. 1951-től van olajmérnökképzés. 1967-ben gázipari,

1968-ban hidrológiai, 1985-ben környezetvédelmi szak létesült.

Részletesen szólt a Műszaki Földtudományi Kar munkájáról, feladatairól, az 1992-2007 közötti időszakról. Összefoglalta a korábbi szakemberképzést a jelenlegi rendszerrel, kiemelve a jelen perspektíváit. A ma végzett mérnökök iránt nemcsak Európában, de az egész világon van kereslet. Szívesen alkalmazták a Miskolci Egyetemen mérnöki diplomát szeretteket. Ismertette a tudományos fokozatok megszerzésének lehetőségeit.

Ismertette az egyetem jelenlegi felépítését, a vezetők (rektor, rektorhelyettesek, dékánok, dékánhelyettesek stb.) neveit. Bepillantást nyerhettünk az egyetem teljes vertikumába: Gyakorlatilag 9 kar működik az egyetemen, összesen 14.555 fővel. A hallgatók száma több mint 7000 fő, egy évben kb. 1000-1100 fő végzi el az egyetemet.

Elmondta azt is, hogy a Mikoviny Sámuel Földtudományi Doktori Iskola 2001. szeptember 1-jétől működik. Vezetője: *Dr.h.c.mult. dr. Kovács Ferenc* akadémikus. 2006-ban nappali tagozaton 6 fő, levelezőn 2 fő, egyénileg 4 fő kapott PhD fokozatot.

Az előadáshoz hozzászólt, illetve kérdéseket tett fel: *Dr. Goóts László, Morvai László, Rabecz Péter, Lovász András, Sankovics László, Horváth Gusztáv, dr. Szabó Imre.*

A kérdésekre az előadó kimerítő válaszokat adott. Az előadást e sorok írója köszönte meg *dr. Bóhm József* dékánnak, és a tagság nagy tapsal fejezte ki tetszését.

Dr. Szabó Imre

Szakmai kirándulás Bátaapátiba

A tapolcai helyi csoport 2007. április 25-én szakmai utat szervezett Bátaapátiba az építés alatt lévő földalatti, kis és közepes aktivitású radioaktív hulladék tároló megtekintésére. A kiránduláson 20 fő vett részt. Útközben *Grábócon* megtekintettük a XVIII. században épült műemlék szerb kolostort, ahol Szent Borbála egy ereklyéjét őrzik (lásd BKL Bányászat 2006/1 sz. 40. old.).

Bátaapátiban, a Nagymórágvi-völgyben épülő tároló munkálatairól *Berta József* bányamérnök, felelős műszaki vezető adott tájékoztatást. A Mórágvi-rög paleozoós gránitjában kihajtás alatt lévő Mária és Eszter lejtősaknak tervezett hossza egyenként 1700 méter. A két akna egymástól 25 m távolságban 10%-os dőléssel halad a tervezett felszín alatti tárlószint felé. 250 méterenként összekötőket hajtottak, ill. hajtának ki. Ottjártunkkor 1250 m-en volt a két vágathomlok. A kitörési szelvény 21 m², a lerobbantott kőzetet 3 m³ kanálúrtartalmú GHH rakodógépek rakják a 10 m³-es, szintén GHH gyártmányú dömperekre. A vágatbiztosítást közethorgonyozással és lőtt betonnal végzik, a beton vastagsága 5-25 cm. A fúrás-rob-

bantást *Atlas-Copco* fúrókocsikkal, közethorgony beépítést és betonozást *Paus* emelőkosaras, betonlövő és mixerkocsikkal végzik.

A bányadömpér

A vágathajtással párhuzamosan folyik a föld alatti kutatás, vágat dokumentálás, ami minden olyan adatot rögzít, ami a tároló biztonságos kialakítása és üzemeltetése szempontjából fontos lehet. Elsősorban a gránittest szerkezeti tulajdonságait, repedezettségét és a felszín alatti vizek szivárgását, áramlását vizsgálják. A vágatszervezéshez hazánkban újszerű módszert, a vágatszennerezést használják, ami gyakorlatilag a vágathomlok digitális fényképeinek számítógépes feldolgozásából, kiértékeléséből áll.

A bányalátogatás után újabb föld alatti programon vettünk részt. A Szekszárd melletti Faluhelyen lévő 10 kupolás Bodri pincészetben borkóstolás és kiadós ebéd zárta a szakmai utat.

A nagy érdeklődésre való tekintettel május 30-án még egy 20 fős csoport tett látogatást Bátaapátiban.

Tiszay János

Új emlékhely Borsodban

2006. május 26-án a diósgyőri Városcsúcsban ünnepélyesen felavatták a volt Mártabánya emlékhelyét. A korábbi miskolci bányának ma már csak az épületei láthatók, és emlékeztetnek a múltra. *Dr. Tompa Sándor*, e terület országgyűlési képviselője kezdeményezésére készült el a lillafüredi kisvasút városközponti megállójánál az emlékmű.

Az avatás az Északerdő Zrt. Kisvasúti Napja keretében történt, a gőzmozdonnyal vontatott szerelvény érkezését a Percési Bányász Zenekar indulója fogadta, majd *dr. Tompa Sándor* köszöntötte a megjelenteket, ezután *Kiss Dezső* okl. bányamérnök, a Borsodi Szénbányák nyugdíjas vezérigazgatója, aki Mártabánya főmérnöke is volt, ünnepi beszédében – többek között – az alábbiakat mondta:

„Diósgyőr környékén a szénbányászat 1830 körül elkezdődött, és a kohászattal szoros összefüggésben fejlődött, hiszen a Diósgyőri Vasgyárat a környékbeli, Miskolctól északra fekvő szénelőfordulások figyelembevételével telepítették. Újgyőrben, Diósgyőrben a Berekalján, a Csanyik-völgyben kezdetben több kis bányában termelték a szenet, amit szekereken szállítottak a vasgyárba. A Diósgyőr-Csanyikvölgy-Parasznya közötti terület széntelepes rétegsorának telepeit bányászták Diósgyőrben, többek között Mártabányán is. A Diósgyőri Szénbánya Rt. bányájának lejtősaknáját a Pecér völgy elején – innen 150 méterre – 1921 végén kezdték építeni. A bánya ki-

alakításával és 1922-ben a termelés megkezdésével egy időben üzemi épületeket, vasúti kitérőt és rakodót is építettek a közvetlenül a bánya főépülete előtt elhaladó állami erdei vasút mellé. A kisvasúti szállítás a Ládi-rakodóra és a Szent Anna templom közelében lévő Fáskerti-rakodóra történt.

Itt és így kapcsolódott a bánya a kisvasúthoz, a mai nevén közismert és egyre jobban megszeretett Lillafüredi Állami Erdei Vasúthoz. A LÁÉV hosszú ideig szállította az apró szemmagyságú szenet a Papírgyárnak, a Lillafüredi Palota Szállónak és a Ládi-rakodón át más intézményeknek. A bányából – különösen az őszi-téli hónapokban – igen sok helyi kiadású lakossági szenet is értékesítettek. A hagyományos erdész-bányász barátság soha nem sérült, egymásnak korrekt, jó partnerei voltunk. S íme itt a bizonyíték, a barátság most is tart! Köszönjük!

A bánya az 1946. évi államosításig több mint fél millió tonna szenet termelt, majd a végleges bezárásig a bánya újabb, több mint 2 millió tonna szenet termelt, főleg lakossági felhasználásra. A végleges bezárás 1967 áprilisában történt meg, a hazai szénbányászat lassú kimúlásának első jeleként. A bánya működési ideje alatt szorgalmasan, szakszerűen és sikeresen termelték a szenet a mártabányai bányászok, köszönet és tisztelet illeti őket!

A bánya összlétszáma az 1950-60-as években 500 fő körül volt. Igen jó, szinte családi jellegű kollektíva alakult ki, mindenki ismert mindenkit. Főként a közvetlen környéken lakó diósgyőri bányász és iparos szakemberek dolgoztak itt. De meg kell említeni a Mezőkövesdről, Sályból, Harsányból „FAKARUSZ” autóbuszokkal bejáró munkatársainkat is. Főhajtással emlékezünk a munka során bekövetkezett fájdalmas veszteségeinkre, a balesetben életüket veszített társainkra, és azokra is, akik többé már a természet rendje szerint nem lehetnek közöttünk.

A visszaemlékezés percei során mi már csak szakmánk múltjából élhetünk, a borsodi föld alatti szénbányászat ideje lejárt. A realitást tudomásul vesszük, tudjuk, az iparág elhagyott bennünket, de ragaszkodásunk a szakma iránt megmaradt. Mi, bányászok, amíg élünk vállaljuk József Attila sorait:

„Ha beomlanak a bányát vázázó oszlopok
A kincset azért a tárnák őrzik, és az lobog,
És mindig újra nyitják a bányászok az aknát
Amíg a szívük dobog!”

Meg kell köszönnöm az erdészet, a LÁÉV és a bányászat kapcsolatát jelképező létesítményt az ötletadóknak, a kivitelezőknek. Köszönöm, hogy ennek avatásán részt vehettem, régi bányászköszöntéssel mindenkinek kívánok Jó szerencsét!”

Az ünnepi köszöntő után *dr. Tompa Sándor* zárszava következett, majd felcsendültek a Bányászhimnusz dallamai, és a kisvonat elpöfögött Lillafüredre – ahogy azt annak idején *Modrívics* megálmodta...

Lóránt Miklós

Elismerés a borsodi helyi szervezetnek

1993-tól Miskolc Megyei Jogú Város közgyűlése május 11-ét a város hivatalos ünnepévé, a város napjává nyilvánította. E napon a város díjakkal, kitüntetésekkel ismeri el azokat, akiket az előterjesztők – előzetes vélemények alapján – a leginkább méltónak találtak erre. Akik, és amely szervezetek a legtöbbet tettek egy-egy területen azért, hogy job-

ban érezzük magunkat városunkban, hogy büszkék lehessünk miskolciságunkra.

A város polgármestere levélben értesítette szervezetünket, hogy a Közgűlés 2007. április 12-i ülésén az Év Civil Szervezete díjat adományozta az OMBKE borsodi helyi szervezetének. A díjat 2007. május 11-én, a Miskolci Nemzeti Színházban tartott Ünnepi Közgyűlésen vettük át, ahol a szervezetből hatan vettünk részt, és fogadtuk a megjelentek gratulációját.

Lóránt Miklós

A vízaknától a Patár hegyig

A tatabányai helyi szervezet 2007. március 28-án az Óvárosi Közösségi Házban a fenti címmel szakmai előadást tartott. Az Északdunántúli Vízmű Zrt. tevékenységét bemutató program időszerűen kapcsolódott a március 22-i Víz Világnapjához, amelyen évente megemlékezünk az ember és a víz évmilliókra visszanyúló kapcsolatáról. Az előadás első felében Szabó Pál, az Északdunántúli Vízmű Zrt. szolgáltatási főmérnöke tájékoztatta a megjelenteket a társaság tevékenységéről, 2006. évi eredményeiről, 2007. évi terveiről.

Az Északdunántúli Vízmű Zrt. Komárom-Esztergom, Pest és Fejér megyékben 89 településen – ebből 62-n közvetlenül, 27-en társvállalati vízádással – 314 ezer fő részére biztosítja az ivóvízellátást, 37 településen 230 ezer ember részére pedig a szennyvízelvezetést. A cég tulajdonosa 91,7%-ban a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, 8,3%-ban Tatabánya Megyei Jogú Város Önkormányzata.

2006-ban a társaság 13.766 ezer m³ ivóvizet értékesített. A szolgáltatott víz 83,5%-a karsztvíz (ennek jelentős része a tatabányai XIV/A és XV/C vízaknából származott), 14,5%-a parti szűrésű Duna-víz, 2%-a rétegvíz volt. A részvénytársaság kiterjedt rendszereken juttatja el az ivóvizet távoli településekre is. Ilyen a Tatabányai, valamint a Dorogi és a Bicskei Regionális Vízellátó Rendszer. Az elvezetett szennyvíz mennyisége 2006-ban 8.067 ezer m³ volt, amit 20 szennyvíztisztító telepen tisztítottak meg. A cég által működtetett szennyvíztisztító telepek jó hatásfokkal, a hatósági előírásoknak megfelelően üzemeltek. A nettó árbevétel 2006-ban 5,5 milliárd forint volt, 2007-ben hasonló értékesítési eredményeket terveznek elérni, tovább javítva az eredményességet és a szolgáltatás minőségét.

A társaság teljes tevékenységére vonatkozóan rendelkezik az ISO 9001:2000 minősítéssel, illetve tevékenysége jelentős területein alkalmazza az ISO 14001:2004 környezetközpontú irányítási rendszert.

A rendezvény második felében Kiss József, a Tatabányai Vízmű Üzem vezetője ismertette Tatabánya megyeszékhely regionális szennyvízkezelő rendszerét. Ez a létesítmény Tatabányáról és a környező 4 településről napi átlagban 14,2 ezer m³ szennyvizet vezet el és tisztít meg. Ennek egyik végtermékeként az elmúlt évben 11,1 ezer m³ szennyvíziszap keletkezett. Tatabányán 7.143 bekötéstől 195,9 km csatornahálózatot és több MOBA átemelő aknán keresztül jut a regionális tisztító telepre a szennyvíz. Az üzem csaknem 35 ezer fogyasztóval áll szerződéses kapcsolatban.

A diabemutató következő részében ismertetésre került a telep szennyvíztisztítási technológiai sora (mechanikai, biológiai, kémiai tisztítás), valamint az iszapkezelés folyamata. Fényképeken bemutatásra kerültek az egyes berendezések (átemelő szivattyúház, gépi rács, homokfogó, előülepítő, biológiai medence, utóülepítő, pálcás iszapsűrítő, iszapcentrifuga). A működés könnyebb megérthetősége kedvéért több képen leírított állapotban is látható volt a szóban forgó műtárgy. Elhangzottak a tatabányai telepre előírt igen szigorú – az EU-

s irányelveknek is megfelelő – tisztítási határértékek (pl. összes foszfor 1 mg/l). Ezek betartását, a szennyvíztisztítási folyamat minőségi megfelelőségét üzemi vizsgálatokkal és hatósági ellenőrzésekkel felügyelik.

Az üzem szolgáltatási tevékenységének költségeit is ismertették, melyeken belül jelentős összegeket fordítanak az eszközök állagmegőrzésére, pl. a korrodált beton műtárgyak felújítására, kitarakás nélküli csatornabélelésre vagy a MOBA aknák felújítására. A szolgáltatás díja évente minisztériumi rendeletben kerül meghatározásra. Az ÉDV Zrt. ivóvíz- és csatornahasználati díja az 5 nagy regionális vízmű közül a második legolcsóbb. A cég egyik legfontosabb feladata, hogy hatékony szennyvízkezeléssel a vizek jó állapota helyreálljon, megőrzésre kerüljön, és a kristálytisza, üdítő ivóvíz – többek között a két vízaknán – még unokáink számára is rendelkezésre álljon.

Az előadás – hasonlóan az első részhez – egy 10 perces, látványos bemutató filmmel zárult. Az összejevetel egy pohár neszmélyi bor elfogyasztása mellett, kötetlen beszélgetéssel folytatódott.

Kiss József

Dr. Zoltay Ákos előadása Gyöngyösön

2007. május 22-én az OMBKE Mátraaljai Szervezet Lignit Baráti Körének szervezésében Gyöngyösön a Honvéd Kaszinóban dr. Zoltay Ákos, a Magyar Bányászati Szövetség főtítkára tartott előadást: A Magyar Bányászati Szövetség összefogó szerepe az energiaiparban címmel.

A szövetség 1992-ben alakult a Borsodi, Ózdi, Nógrádi, Mátraaljai, Veszprémi, Tatabányai, Oroszlányi, Mecseki Szénbányák, a Bakonyi Bauxitbánya és Bányászati Aknamélyítő Vállalat közreműködésével. A 15 év alatt többször változott a neve, de a résztvevő vállalatok struktúrája is. 1995-ben a Szövetséghez csatlakozott a MOL és a szénbázisú villamos erőművek. 1992-től a szövetség elnökei voltak: Németh György, Csethe András, Bokor Csaba, Valaska József, főtítkár dr. Zoltay Ákos.

Az előadó bemutatta az ásványi nyersanyagtermelés és a bányászati foglalkoztatottak 1990-2006 közötti adatait, elemzte a változásokat. Például 1990-ben a szénbányászatban foglalkoztatottak létszáma közel 50.000 fő volt, ami 2006-ra 5000 főre csökkent. A bányászat részesedése a nemzeti jövedelem termelésben 1990-ben 82.000 fővel és 62 Mt termeléssel a GDP 3,4 %-a, 2006-ban 11.000 fővel és 105,7 Mt termeléssel a GDP 1,4 %-a volt. 2006-ban az ásványi nyersanyagokra alapozott vertikumokkal együtt az értéketermelő tevékenység részesedése a GDP 9,96 %-a volt, az együttesen foglalkoztatott létszám pedig 22.500 fő.

A Magyar Bányászati Szövetség összefogó, érdekvéonyesítő szerepet vállalt és vállal az energiaiparban. Kiemelendők az alábbi területek:

- a szénbányászat szerkezetátalakítása
- az erőmű-bánya integrációk
- a privatizálásnál a menedzsment érdekek képviselete
- a szénhidrogén – bányászatban használása
- bányajáradék (KÜTEFA)
- a szeszes erőművek SO₂ moratóriuma
- CO₂ kvóták (NKT I. II.) kialakítása.

A Szövetség állást foglal és részt vesz a törvény- és rendeletalkotásokban, a gazdaságpolitika kialakításában: CO₂ kvóta növelés, energiapolitika, bányászatról szóló, nemzeti fejlesztési terv, bányászati hulladékok kezelésének irányelvi stb. Figyelemmel kíséri az EU parlamenti döntéseket, azok következményeit, javaslatokat dolgoztak ki az optimális energiapolitika megvalósítása érdekében.

Jó együttműködést tart a szakmai érdekvéonyesítésben a Bánya- és Energiaipari Dolgozók Szakszervezetével, az Ágazati Párbeszéd Bizottsággal, a Mérnöki Kamarával, az OMBKE-vel, a Magyar Bányászati és Földtani Hivatallal, a minisztériumokkal, a Miskolci Egyetemmel. Törekszik arra, hogy a nemzetközi szervezetekben is részt vegyen és elmondja véleményét.

Az előadáshoz hozzászóltak, kérdéseket tettek fel: *Varga József, Hídvégi Gábor és Hamza Jenő*, melyek megválaszolása után a kitűnő előadást az előadónak e sorok írója köszönte meg.

Dr. Szabó Imre

A budapesti szervezet rendezvényei

Vajda György előadása Sopronban

Sopronban a Központi Bányászati Múzeum zsűfólaság megtelt tanácstermében 2007. május 11-én került sor *Vajda Györgynek*, az MTA r. tagjának előadására a hazai energetika aktuális kérdéseiről. A nagy érdeklődést kiváltó előadáshoz több hozzászólas hangzott el, kihangsúlyozva a hazai természeti erőforrások szerepét és fontosságát.

A helyi szervezet elnöke ezt követően részletes tájékoztatást adott a 2007. április 21-ei OMBKE Bányászati Szakosztály tisztújító küldöttgyűléséről és a tervezett aktuális témákról. A program a Tercia Serházban fehér asztal melletti baráti beszélgetéssel zárult, és nem maradhatott el a szokásos könyvsorsolás sem.

Tanulmányút a Mátrai Erőműnél

2007. május 15-én a helyi szervezet 20 tagja a Mátrai Erőmű Zrt. vendégszeretetét élvezte. *Derekas Barnabás* a társaság

stratégia bányászati igazgatója fogadta a megjelenteket, majd *dr. Dovrtel Gusztáv* és *Sőregi Zsolt* mérnökök több órás szakmai program keretében mutatták be a bányászati termelést és a rekultiváció eredményeit. A további szakmai beszélgetésre az erőmű vendégházában került sor. E helyen is köszönetet mondunk a Mátrai Erőmű Zrt. vezetőinek a kiváló szakmai programért és a baráti fogadtatásért!

Gál István és Vojuczki Péter előadása

2007. június 5-én az OMBKE Mikoviny termében az ülés kezdetén *dr. Horn János* meleg szavakkal emlékezett meg a 2007. május 26-án tragikus hirtelenséggel elhunyt *Tóth Ákosról*, a SZESZEEK korábbi igazgatójáról.

Ezután tartották meg *dr. Gál István* és *dr. Vojuczki Péter* bányamérnökök a „Természeti erőforrásaink jelentősége (Lehet még valamit tenni a bányászatunkban?)” c. előadásukat. Ez az előadás korábban elhangzott a GTTSZ „Hogyan tovább Magyarország az Európai Unióban” című előadás- és vitasorozat 17. konferenciáján, melynek témája „Hazánk új energiapolitikája, az EU elvárásai” volt. Az előadás fogadtatása most is igen kedvező volt, a nagy érdeklődést jellemezte, hogy nemcsak az OMBKE tagjai vettek részt, hanem más társegysétek (ETE, MFT) és az MBFH munkatársai is. Az előadás után tartalmas szakmai hozzászólasok, vélemények hangzottak el.

Végül a helyi szervezet elnöke rövid tájékoztatást adott a szolnoki tisztújító küldöttgyűlésről, majd kellemes nyári pihenést kívánva bejelentette, hogy a soron következő szakmai program 2007. szeptember 4-én 14 órakor a Mikoviny teremben lesz a korábban meghirdetett éves program szerint.

Dr. Horn János

Szakmai nap Halimbán

2007. június 6-án az OMBKE tapolcai helyi szervezete bauxitbányászati szakmai napot szervezett Halimbán, melynek apropóját az adta, hogy a halimbai „nagytelepből” ez év márciusában kitermelték a 24 milliomodik tonna bauxitot, ami egyben azt is jelentette, hogy a jelenleg működő Halimba-II/DNy bánya termelése meghaladta az 1 millió tonnát.

A szakmai nap résztvevői

Délután fél kettőre hatvanöt érdeklődő gyűlt össze a halimbai Kultúrotthonban. A házigazda az „Együtt a Jövönkért Halimbán Egyesület” volt. A rendezvényt megtisztelte jelenlétével *dr. Bárdossy György* akadémikus és *dr. Mindszenty Andrea* professzor asszony is, akik korábban, ill. jelenleg is foglalkoznak a halimbai bauxit-előfordulás teleptani, genetikai kérdéseivel.

A résztvevőket *Tóbel János* polgármester köszöntötte, majd röviden bemutatta a falu jelenlegi helyzetét, és beszélt terveikről. A központi költségvetési források folyamatos csökkenése ellenére pályázati pénzek elnyerésével, ill. kistérségi összefogással sikerült a község közműveit fejleszteni, intézményeit megfelelő szinten működtetni. A falu büszke bauxitbányászati múltjára, és támogatja a területén jelenleg folyó bányászatot. A bányabalesetben elhunytak emlékhelye és a bányászati gyűjtemény létrehozásával felvállalták a térség több mint félszázados bauxitbányászati emlékeinek, hagyományainak ápolását.

Kis István, a Halimbai Bányáüzem vezetője, a tapolcai helyi szervezet titkára előadásában a halimbai bauxit megismerésétől (1926) röviden áttekintette a halimba környéki bauxitbányászat főbb mozzanatait. Ezt követően bemutatta a jelenleg működő Halimba-II/DNY bánya feltárási rendszerét, művelési módszerét, termelési körülményeit. Kitért a korábbi halimbai mélybányáktól eltérő, a kitermelést többnyire megnehezítő földtani körülményekre, teleptani és vízföldtani sajátosságokra. Előadása végén bányalátogatásra invitálta a jelenlévőket.

A bányajárásra vállalkozó 20 fő a helyszínen tájékozódhatt az előadásban elmondottakról. A felmerülő kérdésekre *Kis István*, *Kardos Miklós* bányamester és *Jankovics Bálint* geológus válaszolt. A bányajárástól távolmaradók, *Tóbel János* vezetésével megtekintették az önkormányzat épületének „vágatszerű” pincéjében létrehozott bauxitbányászati kiállítását, és a falu másik nevezetességét, a *dr. Szalai Miklós* halimbai „füves” pap munkásságát bemutató emlékházat. Az emlékházat a néhai esperes lakóházából alakították ki, megtartva a helyiségek eredeti funkcióját (szárító, csomagoló, lakószoba) és berendezését.

Visszatérve a Kultúrotthonba, a program *Kovacsics Árpád* vezérigazgató-helyettes előadásával folytatódott. Ismertette a MAL Zrt., azon belül a Bauxitbányászati Divízió helyzetét, kitérve a jövőben várható körülményekre, tervekre. Bejelentette, hogy gazdasági okokból a MAL eladta az inotai alumínium félégyártmányt előállító egységét.

Az előadó szerint a timföld piaca stabil. A termelési szerkezetben belül a nagyobb hozzáadott értéket képviselő, magasabb áron értékesíthető timföldtermékek mennyiségének növelését tervezik, az összes előállított timföld mennyiségének

A bányajárók a lejtősaknánál

kisebb mértékű csökkenésével. A hazai timföldgyártás alapvető gondja a vörös-iszap tárolóter véges kapacitása, ez határozza meg a termelés időbeni kifutását. A tárolóter kapacitása jelenleg 2012-ig biztonsággal elegendő, de vizsgálják azokat a műszaki lehetőségeket, amelyekkel ez a határidő néhány évvel kitolható.

A Bauxitbányászati Divízió feladata a timföldgyár megfelelő minőségű bauxittal való ellátása, amit jelenleg 550 kt hazai és 250 kt import bauxittal old meg. A kiváló minőségű import érc boszniai (Jajce környéki) és montenegrói (Niksic) bányákból származik. Az ellátottság mindkét viszonylatból biztosított, ill. viszonylag kis volumenű földtani kutatással biztosítható. A bauxitbányászat jelenlegi legnagyobb problémája a szakemberhiány, amit nyugdíjas munkavállalók alkalmazásával és szakképzéssel próbálnak enyhíteni. Az előadó szemléletes diagramon mutatta be a timföld-előállítás költségszerkezetét különböző, hazai és külföldi bányákból származó bauxit esetén, majd kérdésekre válaszolt.

A szakmai nap, amely nagyszerű lehetőséget biztosított a hazai bauxitbányászati és -kutatási szakemberek kötetlen találkozására, vacsorával, azt követően estebe nyúló beszélgetéssel, régi élmények felelevenítésével jó hangulatban fejeződött be. A résztvevők az alkalomra külön feliratozott ajándék borospohárral térhettek haza.

Jankovics Bálint

A BKL Bányászat 2006. évi nívódíja

A BKL Bányászat Szerkesztő Bizottsága évenként hagyományosan nívódíjat ítél oda a bizottság által legjobbnak tartott cikkeknek vagy cikkeknek.

Szerkesztőbizottság tagjainak szavazata alapján a 2006-ban megjelent cikkek közül Nívódíjat nyert:

Bariczáné Szabó Szilvia – Németh László:

Bányavizek genetikai vizsgálata a Márkushegyi Bányáüzemben c. cikke (megjelent a 2006/5. számban)

A díj átadására ünnepélyes keretek között a június 14-ei szerkesztőbizottsági ülésen került sor.

Az ülésen *Podányi Tibor* felelős szerkesztő gratulált azon szerkesztőbizottsági tagoknak, akik Szolnokon az OMBKE 96. Tisztújító Küldöttgyűlésén egyesületi kintüntetéseket vehettek át, majd értékelte a lapban megjelent tudósításokat, híreket is. A legtöbb tudósítást ez évben is *dr. Horn János* és *Bogdán Kálmán* küldte be.

Nívódíjas cikkíróinknak, szorgalmas tudósítóinknak – és rajtuk keresztül valamennyi cikkíróinknak, tudósítóinknak – ezúton is gratulálunk, köszönjük értékes munkájukat!

BKL Bányászat Szerkesztőbizottság

Köszöntjük Tagtársainkat születésnapjukon!

Drexler József bányatechnikus május 3-án töltötte be 70-ik életévét.
Dr. Sebestyén Gyula okl. bányagépészmérnök május 4-én töltötte be 75-ik életévét.
Németh József okl. földmérőmérnök május 15-én töltötte be 75-ik életévét.
Dr. Dósa Zoltán okl. bányaművelő mérnök május 16-án töltötte be 70-ik életévét.
Karsai József okl. villamosmérnök május 16-án töltötte be 75-ik életévét.
Baranyai Péter okl. gépészmérnök május 17-én töltötte be 75-ik életévét.
Dr. Szalai László okl. bányamérnök május 20-án töltötte be 75-ik életévét.
Dr. Kolozsvári Gábor okl. földmérőmérnök május 23-án töltötte be 75-ik életévét.
Mucs Béla okl. bányamérnök május 27-én töltötte be 70-ik életévét.
Dr. Pődör Mihály okl. közgazda június 4-én töltötte be 80-ik életévét.
Novák Sándor okl. bányamérnök június 10-én töltötte be 70-ik életévét.
Lukács Ottó bányatechnikus június 15-én töltötte be 80-ik életévét.
Kaló János okl. bányamérnök június 23-án töltötte be 75-ik életévét.
Nagy Oszkár id. okl. bányamérnök június 24-én töltötte be 75-ik életévét.
Szabó László okl. bányamérnök június 25-én töltötte be 80-ik életévét.
Dr. Gyimessi Béla okl. bányamérnök június 29-én töltötte be 80-ik életévét.
Varró Tibor okl. geológus mérnök július 4-én töltötte be 75-ik életévét.
Jurida Ferenc bányatechnikus július 7-én töltötte be 75-ik életévét.
Reisz Árpád okl. bányamérnök július 7-én töltötte be 75-ik életévét.
Dr. Balogh Béla okl. bányamérnök július 13-án töltötte be 75-ik életévét.
Csesztvényi Béla okl. bányamérnök július 13-án töltötte be 75-ik életévét.
Gordos Mátyás okl. erdőmérnök július 20-án töltötte be 75-ik életévét.
Oszvald Emil okl. bányamérnök július 26-án töltötte be 70-ik életévét.
Tisch Ferenc bányatechnikus július 28-án töltötte be 80-ik életévét.

Ezúton gratulálunk tisztelt Tagtársainknak, kívánunk még sok boldog születésnapot, jó egészséget és jó szerencsét!

Drexler József

Dr. Sebestyén Gyula

Németh József

Dr. Dósa Zoltán

Karsai József

Baranyai Péter

Dr. Szalai László

Dr. Kolozsvári Gábor

Mucs Béla

Dr. Pődör Mihály

Novák Sándor

Lukács Ottó

Kaló János

Nagy Oszkár id.

Szabó László

Dr. Gyimessi Béla

Varró Tibor

Reisz Árpád

Jurida Ferenc

Dr. Balogh Béla

Csesztvényi Béla

Gordos Mátyás

Oszvald Emil

Tisch Ferenc

Hazai hírek

Annavölgyiek emlékeztek

Hatvan évvel ezelőtti bányaszerencsétlenség áldozataira emlékeztek fekete márványtábla avatással, állandó bányászgyűjtemény kiállítóhelyének, a „bányász emlékszobának” megnyitásával Annavölgyön. 1947. január 20-án harminchárom bányász halálát okozta a föld mélyében a szén öngyulladás.

Az Erkel Ferenc Bányász Kultúrotthonhoz hatvan általános iskolás égő fáklyával érkezett. Több száz emlékező előtt *Bánhidi József* polgármester idézte fel a hatvan éve történte-

ket. A 450 méter mély annavölgyi X-es akna bányatériségében keletkezett a bányatűz és terjedt át a Zsigmondy mezőbe, ahol a bányászok dolgoztak. A füst és mérgező gázok percek alatt megtöltötték a bányatériséget, a szakszerű intézkedések ellenére megtörtént a tragédia.

A fekete márványtáblán az életét veszített valamennyi annavölgyi bányász neve szerepel, melyet *Esztó Péter*, a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elnöke avatott fel és *Tóth Bertalan* plébános szentelt meg. Ezután az országos és helyi szervezetek képviselői koszorúzták meg az emléktáblát.

A kultúrotthon nagytermének a színpadán harminchárom gyertya lángja világított, a falakon a helyi általános iskolások bányászattal kapcsolatos rajzai láthatók. A zsűfólásig megtelt teremben a helybéli születésű bányász költő, *Bárdkai István* „Emlékezés bányász halottakra” című versét *Stikker László* szavalta el. Az emlékműsor során *Biber József* a túlélők nevében szólt. Az idős bányász harminchárom gyászszalaggal átkötött gyertyát gyűjtött meg az elhunyt társai emlékére. A klopacska kongó hangjának lassú ütemére felolvasták az elhunyt bányászok névsorát. A Sárísáp-Tökod altáró Bányászklubusa bányászadalokat adott elő.

A bányász emlékszobát *Rabi Ferenc*, a Bánya- és Energiaipari Dolgozók Szakszervezete elnöke avatta fel.

Dr. Korompay Péter

A bányászbarátság örökké tart!

Ezt a címet jelmondatként szeretnénk ezután használni, mert nagyon kifejezi a bányászok összetartozását, egymás iránt érzett barátságát, tiszteletét. *Mentusz Károly* újságíró használta címként ezt a mondatot, a 2005 márciusában Egercsehiben tartott találkozó híryanagához.

Egy munkatársunk temetését követően 2004. november végén merült fel az ötlet, hogy az akkor már 15 éve megszűnt egercsehi bánya volt munkásainak találkozót kellene szervezni. Ennek a találkozóknak csak akkor lehetett értelme, ha megfelelő célokat tudunk kitűzni, és hozzá megfelelő eszközöket találunk. Ebben a szellemben két és fél éven keresztül végeztük heten a szervező munkát. Első rendezvényünk a 2005. márciusi találkozó volt, amely Egercsehiben 85 fő részvételével, nagyon kellemes hangulatban zajlott, és meghozta a várt határozatokat. Ezek közül kiemelkedőek a következők:

– Alakítsunk Egercsehi Bányász Baráti Kör néven közhasznú egyesületet, amelynek legfontosabb feladata az Egercsehiben és környékén zajló bányászat emlékeinek, hagyományainak felderítése és megőrzése.

– Az Egercsehiben lévő bányász emlékművet úgy fejlesszük, hogy rákerülhessen minden balesetben elhunyt munkatárs neve. Az emlékművet bányász emlékpark is vegye körül.

– Egercsehiben a bányászat valóságát, hogy véglegesen befejeződött, ezért indokolt a kb. egy évszázados bányászok történetének minél teljesebb feldolgozása és megjelentetése. Ehhez jó alapul szolgál az 1976-os kiállítás: A bükkői szénbányászat emlékei, Egercsehi és környéke (Dobó István Vármuzeum, Eger) és az 1977-ben megjelent üzemtörténet (*Csiffáry Gergely*: Az Egercsehi szénbánya története 1901-1976.). A feladatot a Heves megyei Levéltárral közösen kell megoldani, és hozzá pályázati úton megteremteni a fedezetet.

– Jelenlévők egyetértettek azzal a javaslattal, hogy a leendő tagok minél nagyobb számban kérjék majd felvételüket az OMBKE-be és a bányász szakszervezetbe.

A baráti találkozó határozatainak megvalósítására 2006 októberében közgyűlést tartottunk, amelyen kimondtuk a társadalmi szervezet megalakulását. A közgyűlésen 3 évre szólóan megválasztottuk a hét tagú elnökséget és a három tagú ellenőrző bizottságot. Ezt követően a Heves Megyei Bírósághoz beadtuk a bejegyzési kérelmet, amelyre – hiánypótlást követően – 2007. május 2-i keltezéssel kaptuk meg a végzést, ami 2026. számon nyilvántartásba vette az Egercsehi Bányász Baráti Kör Egyesület (Egercsehi BB Kör) nevű közhasznú szervezetet.

2007. április 28-án a művelődési házban megtartottuk az első közgyűlést, amelyen az akkori létszám kétharmada megjelent: 94 tag, 6 hozzátartozó és 3 vendég (*Sós Tamás* országgyűlési képviselő, a Heves megyei Közgyűlés elnöke, *dr. Hom János*, a Bánya- és Energiaipari Dolgozók Szakszervezetének

A bányász emlékmű a koszorúkkal

főtanácsadója, Üveges János, az OMBKE Borsodi Nyugdíjas Baráti Társaságának ügyvezetője). A közgyűlés előtt a bányász elhunytak emlékművénél, Simon Sándor elnök rövid megemlékezését követően, az Egercsehi BB Kör, a BDSZ, valamint a Borsodi Nyugdíjas Baráti Társaság helyezte el koszorúját.

A közgyűlésen *Simon Sándor* elnök megnyitója után levezető elnökké választották *Nagy Lajos* alelnököt (az OMBKE Bányászati Szakosztályának elnökét), és megválasztották a többi tisztségviselőt is. A megjelent vendégek köszöntőjükben jó tanácsokat adtak, segítséget és együttműködést ígértek. Mint házigazda és elnökségi tag, *Tóth Andrásné* polgármester fejezte ki örömet és köszönetét. Ezt követte az elnökség és *Szalmás János*, az ellenőrző bizottság elnöke beszámolója, amiket a jelenlévők nagy érdeklődéssel hallgattak, hiszen többségük ilyen részletességgel korábban nem tájékozódhatott. A beszámoló vitájában sok észrevétel, elismerés és értékes javaslat hangzott el (*dr. Csiffáry Gergely*, *Egyed Zsigmond*, *dr. Kelemen Ferenc*, *Oplaznik Gusztáv*, *Papp János* és *Szummer József*), amelyeket a szünet utáni előterjesztések megfogalmazásában figyelembe vettünk. Az előterjesztések lényege:

1. A megalakulás időszakának minden dokumentumát irattárban helyezjük el, melyet székhelyünkön, Egercsehiben, a polgármesteri hivatalban tartunk.

2. Közgyűlési hatáskörbe tartozik a tagdíj összegének és fizetési módjának megállapítása. A tagdíj minimális összege 100 Ft/fő/hó, amelynél magasabbat – felső határ nélkül – bárki vállalhat. A tagdíj teljes évi összegét az évente egyszer tartott közgyűlésen kell befizetni. Ettől csak akadályoztatás esetén térünk el, ilyenkor csekken lehet beküldeni. Évente bárki módosíthatja a tagdíját, de ezt írásban kell bejelentenie.

3. Az alapszabály végrehajtását és részletezését az elnökség szervezeti és működési szabályzatban foglalja össze, amelyet kibővített teljes ülésén egyhangúlag kell elfogadnia.

4. Az Egercsehi BB Kör 2007-ben bevételként csak a tagdíjakkal számol, ennek éves összege kb. 300 ezer Ft, és kizárólag a dologi költségek fedezetére szolgál.

5. A tisztségviselők megbízatása a cégbírósági bejegyzés jogerőre emelkedésétől 3 évig tart. Erre a 3 évre munkaprogramot készítettek, amely igen élénk vitát váltott ki, és a résztvevők számtalan kiegészítést javasoltak. A végeredményt négy pontban foglalhatjuk össze.

a) Az Egercsehiben lévő emlékmű és környezete fejlesztésére tervezési és kivitelezési pályázatot írunk ki, és az emlékparkot „Beniczky Bányász Emlékpark”-nak nevezzük, a bánya alapítójának emlékére (Beniczky György földbirtokos 1840-1928). A pályázatot még ebben az évben kiírjuk, és az ünnepélyes átadásra legkésőbb 2010. április 30-i határidőt fogadtunk el.

b) Az Egercsehi BB Kör minden évben a közgyűlés, ill. a bányásznap ünnepség alkalmával koszorút helyez el Egercsehiben az emlékművön, és a koszorúzást fokozatosan kiterjeszti a bányászok lakta környező településekre is, ahol elősegítjük bányász emlékhelyek kialakítását.

c) Az Egercsehi BB Kör tevékenységéről évenként részletes jelentést készítünk (és adunk ki), amelynek része lesz a közhasznúság igazolása is.

d) Egercsehi és környéke bányászatának teljes időtartamáról részletes üzemtörténetet kell készíteni, javaslat szerint ennek a legtalálóbb megnevezése: „Bányázkönyv Egercsehiről”. A kiadvány fontos része legyen az üzemi balesetben elhunytak és a baleset idejének, körülményeinek bemutatása.

Az előterjesztéseket a jelenlévők a kiegészítésekkel együtt egyhangúlag megszavazták, és az elnökséget a végrehajtás irányításával megbízták. Az így közös céllá vált munkaprogram megvalósításához minden tag a belépési nyilatkozatával írásban vállalta a tevőleges hozzájárulását.

Közgyűlésünk a közös ebéd után oldott, kellemes hangulatban folytatódott. Érezhető volt az együttlét öröme, hiszen a bányászbarátság örökké tart!

Simon Sándor

Magyar és német diákok a bauxitbányászattal ismerkedtek

Közös európai uniós programban vettek részt – 68 más, német, magyar, lengyel, cseh, szlovák és szlovén középiskolához hasonlóan – a veszprémi Lovassy Gimnázium és a Bad-Dürkheim-i W. Heisenberg Gimnázium diákjai. „A környezetvédelem összekötő” elnevezésű program célja, hogy a diákok megvizsgáljanak egy-egy környezetvédelmi témát, és a megszerzett ismeretek alapján, a programhoz csatlakozott országos napilapokban – Magyarországon a Népszabadságban – írjanak is róla. A programhoz a diákcsoportok egymás országában tett kölcsönös látogatása, és egymás megismerése is hozzátartozik.

2007. április 25-én mintegy 30 fős magyar-német diákcsoport tett látogatást a MAL Zrt. és a Bakonyi Bauxitbánya Kft. iharokút-németbányái és nyírádi külfejtéseiben, ahol a gimnáziumban megtartott általános ismertető után, a helyszínen gyűjthettek közvetlen élményeket és adatokat a bauxit bányászatról, és a bányászati tevékenység környezetvédelmi feladatairól, a külfejtések műszaki és biológiai rekultivációjáról – azaz a tájrendezésről és növénytelepítésről.

Napló, 2007. április 26.

PT

A polgármester előadása az OMBKE Tatabányai Csoportjánál

Egy szakmai szervezetnek komoly megtiszteltetés, ha egy megyei jogú város polgármestere rendezvényére eljön, tájékoztatót tart a város életéről, gondjairól, majd kötetlen beszélgetésen vesz részt. Az ilyen eset reprezentálja a szakmai szervezet és a város közötti jó kapcsolatokat.

2007. április 25-én, az OMBKE Tatabányai Csoportjának előadó ülésén, a 35 fős hallgatóság *Bencsik Jánosnak*, Tatabánya város polgármesterének beszámolóját hallgatta meg.

A kétórás programon az igen jó előadó polgármester ismertette a megyeszékhely múltját, 10 évre – de biztonsággal 3-5 évre – szóló terveit, a hazai és a külföldi gazdaság összefüggéseit a város iparfejlesztésével. Szólt a tőkebeáramlás éltető és káros elemeiről, a média és a reklám szerepéről, a profitról, a gazdasági kihívásokról, a biztonságérzetről.

Beszélt arról, hogy 16 évvel ezelőtt sokaknak nem tetszett a szénbányák balatongyöröki üdülőjében elhangzott nyilatkozata, miszerint a jövőt nem csak a szénbányászat fejlesztésében kell látni, hanem más iparágakat kell telepíteni Tatabányára. Az idő bizonyította, hogy a város jó irányba haladt, hiszen nem okozott megoldhatatlan gondot az energiaiparból felszabaduló munkaerő elhelyezése. Ma Komárom-Esztergom megye és annak megyeszékhelye, az ipari termelés volumenét és hatékonyságát tekintve, az ország élvonalába tartozik.

Elmondta, hogy fontos azon vállalkozók kiszűrése, akik nem tartósan akarnak tőkét behozni és telepíteni a városba. Nem jó, ha egy pl. elektronikai vállalkozás gyárat épít, majd rövid idő után – a magasabb profit reményében – továbbáll. A városnak ez nehézségeket okoz, növekszik a munkanélküliség. Ezért érdemesebb a tartós, biztonságosabb, távlatokban gondolkodó ipartelepítést támogatni. Ilyenek az autópárral, az épületgépészettel (szivattyúgyártással), egészségügyi segédeszközökkel foglalkozó, és az alternatív energiaipar eszközeit gyártó vállalkozások.

Az Európai Unió 2020-ig 20%-kal kívánja növelni a szél-, víz-, nap-, földhő energia felhasználást. Tehát célunk a városban olyan gyárakat építeni, amelyekben az alternatív energia-termeléshez állítanak elő eszközöket. Ez a jövő iparága.

A gazdaságpolitikai tervekhez kell igazítani a megyeszékhely oktatási rendszerét is, a város és a megye iparát szakmunkásokkal kell ellátni. Vissza kell szerezni a kétkezi munka becsületét, hiszen a gépgyártásban dolgozó munkások magas képzettséget igénylő tevékenységet folytatnak. Emellett a városban 10-15 felsőfokú szakképzés is létrejött, a főiskolán, a nappali tagozaton a megújuló energia előállításához mérnök-képzést is terveznek.

Az önkormányzatnak oda kell figyelni a polgárok lakhatási körülményeire is. Tatabányán van tömbházas, de kevés a kertés, családi házas fejlesztés, ezért sokan elhagyták a várost, és a környék településeire költöztek. A folyamat megállítására építési telkeket ajánlanak a városban. Érdekes jelenség, hogy nagyobb a befektetők lakásépítési kedve, mint a lakásvásárlók száma. Fontos odafigyelni a lakásépítkezések területi megoszlására, hiszen az új lakóterületekre a város pénzéből kell megteremtetni az infrastruktúrát.

A szűkös pénzügyi helyzet ellenére sok minden épült és épül Tatabányán. Jelentős összeget fordítottak, illetve fordítanak az úthálózat fenntartására és korszerűsítésére. A Székesfehérvár irányába történő összeköttetéshez támogatható a várost átszelő É-D-i utak létesítése. A városban jelentősen megnövekedett az autóstállomány, ezért új autóparkolók épülnek.

A város vezetősége mindig kiemelten kezelte a közművelődést és a sportot. A Népház felújítása közel 3,5 milliárd forintba kerül, állami támogatásból és az önkormányzat hitelfelvételéből valósul meg. A felújított gyönyörű színház az 1917-es külsővel és modern belsővel szolgálja majd a kultúrát. A város a sportolókát továbbra is az élvonalban kívánja tartani, ennek érdekében felújításra kerül a sportszarnok.

Tatabánya lakossága hiányolja a strandot, a város két strandja évekkel ezelőtt bezárt, a fürödni vágyók kénytelenek más települések létesítményeibe menni. A terv a régi bányász strand felújítása, de erre nincs a városnak 0,8 milliárd forintja. Valószínűleg magánerejből, élményfürdő formájában valósul meg a tatabányaiak ezen álma.

A polgármester az előadás után kérdésekre válaszolt. Elmondta, hogy a városi és a bányász múzeum keretén belül ipari skanzenet kívánnak létrehozni.

Szabó Csaba az OMBKE Tatabányai Csoportjának tiszteletbeli elnöke mondott köszönetet az önkormányzatnak és személy szerint a polgármesternek, a bányászokat támogató, hagyományokat ápoló magatartásukért. Kiemelte, hogy Tatabányán megmaradt a bányásznap városi rendezvénysorozat, fejlődik a Bányászati Múzeum, és az OMBKE Tatabányai Csoportja kulturált körülmények között működhet. Köszönet a példamutató segítségért!

Sóki Imre

Felavatták dr. Gál István szobrát Tatabányán

A 2006. évi Tatabányai Bányásznapjainak keretében avattuk fel dr. Gál István (1917-1979) mellsobrát. A szobrot a város bányász kötődésű önkormányzati képviselői: *Hegedűs Csaba, László György, Petrassy Miklós, Sántik Lajos, Takács Péter* és *Vásas Mihály* kezdeményezésére, a Tatabánya Megyei Jogú Város Önkormányzata támogatásával, a Bányász és Energiaipari Dolgozók Szakszervezete Tatabányai Szövetésége állította, a Tatabányai Bányák volt székháza előtti Vértanúk terén.

Az avatóbeszédet *dr. Kapolyi László* akadémikus, a Tatabányai Szénbányák egykori, vezető munkatársa, későbbi ipari miniszter, országgyűlési képviselő mondta. Bevezetőjében kiemelte, hogy *dr. Gál István* negyedszázadon keresztül volt nemcsak a tatabányai szénbányászat, hanem Tatabánya város,

Dr. Gál István szobra

és bizonyos értelemben a magyar gazdasági élet meghatározó személyisége. 1945-től különböző államigazgatási tisztségekben dolgozott, 1953-ban vette át a vállalat vezetését, akkor, amikor a szó szoros értelmében „a szén volt az ipar kenyere”, nem volt még érdemleges szénhidrogénforrás, és még messze volt az atomenergia. Meghatározó szerepe volt abban, hogy megkereste azokat a szakembereket, akik képesek voltak arra, hogy megoldják az akkori hazai energetika döntő kérdését, a hazai szénbányászat évi 30 millió tonna termelésre való felfuttatását. A tatabányai szénbányászat, *Gál István* vezetésével, ennek megvalósításában igen komoly termelési és programalkotói tevékenységet vállalt és teljesített. *Kapolyi László* kiemelte *Gál István* elkötelezett, ember-centrikus vezetői tevékenységét, aki 26 éves igazgatósága során sokat tett a bányászok munka- és életkörülményeinek javításáért. Ezt szolgálta a város szociális, kulturális- és sportéletének nagyvonalú támogatása is. Munkásságának nyoma a városban mindenütt megtalálható, a lakótelepekben, az infrastruktúrában, az egészségügyi intézményekben, a sport- és kulturális létesítményekben. A város kultúrájának központja a bányász intézmények és művészeti együttetések voltak. A tatabányai sport kiemelkedő teljesítményei is a bányász sportolókhoz, egyesülethez kötődnek. De Tatabányán kívül is, a bányászok pihenését és regenerálódását szolgáló, sorra épültek a Balaton mentén a korukban igen magas színvonalat képviselő vállalati (és gyógy) üdülők.

Gál István mindenkor alkalmazkodott a kor követelményeihez. Amikor az 50-es években szinte teljesíthetetlen feladatokat rótt a politika a bányászatra, úgy védte a bányászokat és a műszaki értelmiséget, hogy teljesíthető terveket, követelményeket harcolt ki a tatabányai bányászat számára. Országosan kiterjedt kapcsolatrendszerét teljes egészében az itt élő bányászok, a város és a vállalat érdekében használta ki. Elévülhetetlen érdeme, hogy szinte példátlanul szabad, alkotó légkört teremtett a tatabányai bányász értelmiség számára. Igazi humanista volt, munkatársai mellett mindig és minden körülmények között kiállt. Számos akkor politikai okok miatt meghurcolt kapott menedéket a vállalat falai között. Lehetővé tette, hogy az akkor hivatalosan elítélt, mellőzött tudományos eredményeket, szakmai ismereteket, köztük a szociális piacgazdaság működését, vagy a közgazdaságtudomány mikro-ökonómiai eredményeit a vállalat és a város érdeklődő szakemberei megismerjék.

Gál István kezdeményezte – és amíg élt, szervezte és irányította – a tatabányai bányászokdás meghosszabbítását eredményező rekonstrukciós programokat. Előrelátását, a vállalat tevékenységének már az 50-es években megkezdett diverzifikálását, a szénen kívüli tevékenységek kialakítását az idő is igazolta. Nagy teret biztosított a kutatás-fejlesztésnek, a tatabányai bányászat ennek révén vált nemzetközileg igen széles körben ismertté; Lengyelországtól kezdve afrikai és Közél-keleti országokon keresztül az Egyesült Államokig kiépített üzleti kapcsolatok révén megismerték a Tatabányai

Szénbányákat. Nagy tekintélyű bányászvezető volt, szavainak súlya volt, munkássága az egész magyar szénbányászatra és gazdasági életre kihatott. Tanácsaival, gyakorlati gazdasági ismereteivel a háttérben részese volt az 1968-as gazdasági mechanizmus kialakításának, bevezetésének.

Fellépése és kezdeményezése meghatározó volt a magyar szénbányászat 1970-es években történő, az eocén programmal fémjelzett, sajnos csak átmeneti fejlesztése érdekében. Napjaink hazai energiaellátási feszültségei, a hazai erőforrásokra való támaszkodás szükségességének előrelátó felismerését és szorgalmazását, ma már történelmi mércével is alátámasztják, komolyan vitatható, hogy az eocén program bányáinak bezárása racionális döntés volt-e. A döntés felülvizsgálata a mai világi piaci árviszonyok mellett meglepő eredményt hozna. Ezért is igaz, hogy a programban résztvevőknek, köztük sok jelenlétvőnek, nincs szégyenkezni valója. Ma, amikor Magyarország a piacgazdaság részévé vált, sok olyan széles látókörű, a nemzetközi viszonyokban eligazodni képes szakemberre lenne szükség, mint amilyen *dr. Gál István* volt. Tevékenysége és vezetői szemléletének kisugárzása utódaira eredményezte azt, hogy a tatabányai bányászat, ugyan csak néhány évvel, de túlélte az ezredfordulót.

Végezetül *dr. Kapolyi László*, aki 1953-tól dolgozott a Tatabányai Szénbányáknál, meghatódottan emlékezett vissza, hogy saját szakmai és tudományos pályafutásában is sokat köszönhet az egykori vezérigazgatónak.

A szobor – *Péterffy László* alkotása – leleplezése után kisorsút helyeztet el a család nevében fia, András és három unoka, a kezdeményező képviselők nevében *Petrássy Miklós*, *Sántik Lajos*, *Vasas Mihály* és *Hegedűs Csaba*, az országgyűlési képviselők nevében *dr. Swarcz Tibor*, a tatabányai bányászok nevében *Solymos András*, *Szikrai Miklós* és *Csiszár István*. Végül a bányászok sokasága helyezte el a tisztelet és emlékezés virágait.

Az ünnepség a Bányászhimnusz közös eléneklésével zárult.

A tatabányai bányászat egyik történelmi színhelyén, az irányítás több mint 100 éves központja közelében, a lassan szoborparkká fejlődő Vértantúk terén, a Bányász Mártírok Emlékműve és a Bányászjelvény mellett immár egyik kiemelkedő egyéniségünk mellészobra is emlékeztet a várost is létrehozó szeretett szakmánkra.

Dr. Csiszár István

Ranzinger Vince emléktábla helyreállítása

A tatabányai VI. akna Ipari Vízaknáját az Észak-dunántúli Bányavagyon-hasznosító Rt., az 1990-es évek közepe táján emléktáblával jelölte meg. Az emléktáblát vandál tettesek megrongálták. A Tatabányai Bányász Hagyományokért Alapítvány az emléktáblát, az eredetivel azonos formában és tartalommal (kijavítva a hibásan felírt nevet), újra elkészítette. Az újraavatásra 2006. december 13-án került sor a helyszínen, ahova az alapítvány autóbustot indított.

A szerény ünnepség a „Tisztelet a bányász szaknak” eléneklésével kezdődött, majd *Szabó László* méltatta *Ranzinger Vince* (1856-1933) érdemeit.

A neves tatabányai bányász személyiség 1897-1907 között dolgozott Tatabányán, elsősorú vezetőként. Számos előrelátó és a tatabányai bányászatot szilárdan megalapozó tette közül is kiemelkedik az iszapolós technológia adaptálása és meghonosítása Tatabányán. Munkássága nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy a Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat Európa 50 legnagyobb vállalata közé került. Teljesítményét számos elismerés övezte, melyek közül kiemel-

kedik *I. Ferenc József* általi bányatanácsosi kinevezése, és megválasztása a Szent Gergely Rend lovagjának. A kis ünnepséget a Bányászhimnusz közös elnéklése zárta. A tatabányai bányász közösség, hacsak e szerény módon is, de megemlékezett egyik meghatározó személyisége születésének 150. évfordulójáról.

Az ünnepséget követően a tatabányai bányászat egyik még működő „termelőegységében” – az Észak-dunántúli Regionális Vízmű Rt. a XIV. vízaknáján – *Takács Péter* üzemvezető adott rövid tájékoztatót tevékenységükről. Ismertette az üzem átalakulásának körülményeit és a mai szervezeti kereteket. Az üzemből 50 – korábban zömmel a Tatabányai Bányánál dolgozó – munkatárs van. Az éves ivóvíztermelés 12-13 millió m³, a vízmű teljes forgalmának 80%-a fedezi a város teljes ellátását. Az üzemből folyamatos fejlesztéseket végeznek, többek között korszerű szivattyúkat szereztek be, fejlesztették az informatikai rendszereket, ezzel számottevően javították, és javítani tervezik a műszaki színvonalat, ami a további tartós működés biztosítója.

A tájékoztatót követően számos hozzászóló tett fel kérdést, adott észrevételt és javaslatot, úgy a megemlékezéshez, mint a vízakna tevékenységéhez kapcsolódva. Köztük egy javaslatot arra, hogy Tatabányán, egy közterület elnevezésével újra állítsunk méltó emléket *Ranzinger Vincének*, miután a Ranzinger-köz korábbi jelentős közterületi szerepét elvesztette.

Az üzem a még működő gépházban megvendégelte a résztvevőket, a fehér asztalnál előkerültek a régi tatabányai bányász történetek – ma már anekdoták –, a hely kapcsán elsősorban a VI. aknai eseményekről. A többnyire humoros, és az előadók személye által garantáltan hiteles emlékezések méltóan zárták a jó hangulatú, az együvé tartozást erősítő bányász összejevetelt.

Dr. Csizsár István

A Bányászati Tudományos Bizottság ülése

2006. november 8-án a MOL Nyrt. adott otthont az MTA BTB geotermális energia hasznosítással foglalkozó tanácskozásának. A budapesti székház Panoráma termében tartott ülésen a bizottsági tagokon kívül a MOL Nyrt., a Miskolci Egyetem és egyéb – a szakterület iránt érdeklődő – tudományos egyesületek képviselői is részt vettek. A megjelenteket *dr. Takács Gábor*, az ME professzora, a bizottság elnöke köszöntötte.

Napirend előtt *dr. Pápay József* akadémikus adott rövid tájékoztatót az előző időszak akadémiai történéseiről, valamint az MTA október-november havi (rendkívüli közgyűlés, a Tudomány Napja, a Tudás Hónapja) rendezvényeiről, melyek

a „korszerűsödés, a gazdálkodás támogatása” mottó jegyében zajlottak. Ezután a következő előadások hangzottak el:

A geotermikus energiatermelés műszaki-technológiai kihívásai Magyarországon

Hlatki Miklós (MOL Csoport KTD Technológiai és Operációs Központ) a nagymélységű rétegekből kitermelt földhő fűtési célú hasznosítási problémáinak ismertetésével kezdte előadását. A címszavakban felsorolt problémákat, úgymint: a víz-visszasajtolási kötelezettség hiányos teljesítése, az akadozó, pontatlan adatszolgáltatás és a felszín alatti technológiai ismeretek hiánya az üzemeltetők részéről, a pontatlan készletnyilvántartás, a megújításra váró műszaki, jogi és gazdasági szabályozás, a hosszú távú üzleti stratégiák hiánya, a támogatási rendszer realizálódásának hosszú ideje (2013 után!) gyakorlati példákkal (Hódmezővásárhely, Fülöpjakab) is alátámasztotta. A legnagyobb gondot okozó víz-visszasajtolás kérdéskörét a homokkötőanyagok esetében taglalta részletesen. Véget ért a komplex tárolókból történő földhő-bányászat kutatás-fejlesztési célú támogatásáról beszélt, utalva a MOL Geotermia Pilot-projektre.

Az elhangzott hozzászólások a hazai szakértői gárda kialakítását, ill. a meglévő szakmai potenciál jobb kihasználását (*Holoda Attila*, *dr. Pápay József*), a geotermikus-szakmérnök-képzést (*dr. Bobok Elemér*), a reális hazai energetikai koncepció hiányát (*Holoda Attila*), a szakmai nyilvánosság és szakértői kontrol biztosítását (*dr. Horn János*, *Szűcs Tibor*) érintették.

Az első geotermikus erőmű létesítésének lehetőségei Magyarországon

Kujbus Attila (a MOL Csoport kommunikációs szakértője, a geotermikus projekt vezetője) a bevezetőben a geotermikus energiabányászatnak a globális, az európai és a hazai energiapolitikai folyamatokhoz való kapcsolódásáról, a MOL csoportnak a hazai termálenergia-kutatásban betöltött szerepéről beszélt. Az Iklódbördöce határában létesítendő első hazai (de Közép-kelet Európában is egyedülálló) geotermális villamos erőmű egy kockázatkezeléssel kialakított kutatási portfólió keretében kerül megvalósításra. A geotermális erőmű technológiai, geológiai, pénzügyi és szabályozási koncepcióinak részletes ismertetését követően került sor a MOL Geotermikus Pilot-projekt részletesebb ismertetésére, nevezetesen: előkészítés, elő-megvalósíthatósági és környezeti hatástanulmányok, engedélyek, az első (kutatási) fázissal kapcsolatos ütemterv. A kiválasztott kutak (*Ortaháza Ny 3. és 5. jelű* kútpár) átképzése, a vezetékrendszer kiépítése és tesztelése (hozamvizsgálatok) 2007 júniusáig megtörténnek. Sikeres tesztelés esetén 2008-ig esély van arra, hogy a geotermikus erőmű telepíthetőségének lehetőségét kidolgozó megvalósíthatósági tanulmány elkészülhessen, és az engedélyeztetés, a tervezés és a kivitelezés is megvalósuljon. Ez esetben az üzembehelyezés 2009 végére várható.

A tervezett zalai geotermikus erőmű és a hévízi hőforrás kapcsolatának vizsgálata

Dr. Bobok Elemér (ME egyetemi tanár) Hévíz Önkormányzata és a Hévízi Tóvédő Egyesület felkérésére készítette el a hőforrás belső energiamérlegét, abból a célból, hogy megtudják, nem befolyásolja-e a dél-zalai mélykarsztból kitermelt termálvíz a tó hozamát. A vizsgálatok és mérések egyértelműen bebizonyították, hogy az Iklódbördöce térségében tervezett kísérleti geotermikus erőmű víztermelése nem veszélyezteti a Hévíz-tó vízutánpótlását.

Ortaháza-Nyugat mező tervezett geotermikus potenciálja

Dr. Tóth Anikó (ME, egyetemi adjunktus) előadásában bemutatta, hogyan adaptálták az algyői termelő kutakra kifejlesztett számítási módszert, a geotermikus projekt által érintett *Ortaháza Ny 5. kút* esetére. E módszerrel a várható kútfejhőmérséklet és a kút termikus potenciálja igen jó közelítéssel meghatározható.

Befejezésül több hozzászóló is javasolta, hogy az elhangzott előadásokat célszerű lenne a BKL Kőolaj és Földgáz c. szaklapban cikkek formájában is megjelentetni.

(*dé*)

(*Az ismertetést a Kőolaj és Földgáz szerkesztőségének szíves engedélyével a lap 2007/2. számából vettük át.*)

IX. Bányászati Szakigazgatási Konferencia Zalakaroson

A Bányavállalkozók Országos Egyesülete (BOE), az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület (OMBKE) tapolcai helyi szervezete, a Magyar Bányászati Szövetség (MBSZ), a MOL NyRt. és a MAL Zrt., Bauxitbányászati Divízió támogatásával 2007. május 23-24-én Zalakaroson, a Hotel Karos Spa szállodában szervezte meg az immár tizenegyedik Bányászati Szakigazgatási Konferenciát.

A már komoly hagyományokkal bíró rendezvényen a bányavállalkozások képviselői, a tervezők, szakértők és a bányászattal foglalkozó hatósági kollégák vettek részt. A rendezvényt *Kozma Sándor*, a Dolomit Kft. ügyvezető igazgatója, a BOE és a rendezvény szervezőbizottságának elnöke nyitotta meg, köszöntve a mintegy 190 résztvevőt. Ezután *dr. Oláh Péter*, a szálloda vezérigazgatója fejezte ki azon reményét, hogy e szép helyen második alkalommal is jól fogjuk magunkat érezni, majd *Károly Ferenc* bányászati szakmai igazgató (MAL Zrt.) a rendezvény társelnökeként közérdekű bejelentéseket tett, és megadta a szót az első előadónak.

Dr. Esztó Péter elnök (MBFH) „A bányajog aktuális kérdései, a bányahatóság szervezete” című előadását *dr. Magyary Zoltán* professzornak 1921-ben, a Közjogi Világkongresszuson elmondott gondolatával kezdte: „A bölcs politika azáltal erősíti hatalmát, hogy engedi a piac működését, és szakmai, szervezeti szempontokból egyaránt stabil, a politika csapkodásaitól megóvott közigazgatást épít ki a közérdek szolgálatára.” Az előadás által érintett témakörök: a bányászat versenyképessége (folyamatosan növekvő termelés, évente 15-20 új bányavállalkozó, de 20-25 csödeljárás), közigazgatás átszervezése, a központi döntések sorsa, szervezeti jogszabály-dömping, a túlélés, az 1000 éves bányahatóság, az állami bevételek, a szabályozatlanság és a túlszabályozottság.

Dr. Esztó Péter előadása

Az előadása végén *dr. Esztó Péter* nyilvánosan bejelentette, hogy 2007. június végétől megválnak az elnöki teendők ellátásától.

Dr. Zoltay Ákos ügyvezető főtisztár (MBSZ), az EU Bányászati Ágazati Párbeszéd Bizottság elnöke „A bányászat helyzete, EU-kapcsolatok, jogharmonizáció” című előadásában a munkáltatói érdekképviselő rendelkezésére álló statisztikai adatok alapján bizonyította, hogy a bányászatban foglalkoztatottak száma a vertikumi és a külső vállalkozásokkal együtt 22.500 fő felett van, ami több mint amennyi a statisztikákban szerepel. A bányászat részesedése nemzeti jövedelem terében: az ásványi nyersanyagra alapozott vertikumokkal együtt a GDP 10%-át éri el. Az előadó kiemelte, hogy a szakmai érdekérvényesítésben fontos a jó társszervezeti együttműködés. Majd előadása végén felhívást tett közzé a bányászati engedélyezési folyamat egyszerűsítésére, amelyhez várja a bányavállalkozások ötleteit, javaslatait.

Dr. Kereki Ferenc bányakapitány (Pécs) „A felelősség kérdése a bányavállalkozásoknál” címen tartott előadásában először a közigazgatás korszerűsítésének leghangsúlyosabb területeit vizsgálta. A bányavállalkozások komplex felelősségi rendszerét polgári-jogi, büntető-jogi, szabálysértési-jogi és közigazgatási-jogi oldalról elemezte. Előadása végén a felelősség telepítéséről – bányavállalkozó, felelős műszaki vezető, felelős személy – szolt.

Kramár Tibor helyettes bányakapitány (Veszprém) előadásában a bányatörvény és végrehajtási rendeleteinek utóbbi időszakban történt változásairól hallhattunk. Szó esett a bányavállalkozó igénybevételi jogosultságának igazolásáról, a külfejtéses művelésre tervezett bányatelek esetében a bányatelekkel lefedni tervezett ingatlanok várható igénybevételi ütemtervéről. Végül a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) bányavállalkozásokat érintő előírásait említette meg az előadó.

Dr. Kling István igazgató (Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség.) „A bányászat és a környezetvédelem” címmel tartott előadást. A következő témákról szolt: új tevékenységek, létesítmények engedélyeztetése, meglévő tevékenységek, létesítmények engedélyeztetése, a Ket. egyes rendelkezéseinek alkalmazása az engedélyezési eljárások során, eljárási szabályok és döntések, ügyintézési határidők, igazgatási szolgáltatási díjak. Fontosnak tartotta kiemelni, hogy a bányászati tevékenység jelentős környezethasználat lehet, legalább előzetes vizsgálatot kell végezni a tevékenység megkezdése előtt, még a bányatelek megállapítását megelőzően. A környezetvédelmi hatósági eljáráson kívül a felügyelőségek a bányászati tevékenység engedélyezési eljárásaiban szakhatóságként működnek közre.

Dr. Ósi Attila geológus (Magyar Természettudományi Múzeum): Egy elveszett világ nyomában, dinoszauruszok Magyarországon c. előadásában időutazást tehattünk. Az előadó bepillantást adott a hazánk területén eddig feltárt dinoszaurusz nyomokról, leletekről. Majd részletesen ismertette a diáktársával közösen 2000-ben felfedezett bakonyi lelőhelyet, a talált őslényeket. A leletek egy része a budapesti Természettudományi Múzeumban megtekinthető.

Dr. Bárczay András cégvezető (Allianz Hungária Biztosító Zrt.): A biztosítékdadás lehetőségei a biztosító intézetek részéről c. előadásában kiemelte, hogy a biztosítók több csatornán keresztül is nyújthatnak szolgáltatást a bányavállalkozások számára. Ezek a vagyonbiztosítás, felelősségbiztosítások, bányászati biztosíték, környezetvédelmi biztosíték, hitelkockázatok biztosítása. Ezek közül a bányászati biztosíték kérdéskörét részletesebben is tárgyalta, ill. a hitelkockázati biztosítás tárgyalásánál az előadó kiemelte, hogy hazánkban a szomszédos EU tagállamokhoz képest lényegesen több fizetési képtelenség eljárás van.

Váci László vezető birtokjogi szakértő (MOL NyRt.) a bányászati létesítményekhez kapcsolódó vagyónértékű jogok értékelésével kapcsolatos tapasztalatokról számolt be közérdekű használati jogok, használati, használattal kapcsolatos jogok, és bányászati jogosultság (bányászati jog) csoportosításban. Külön vizsgálta a bányaszolgálat értékének meghatározását, a szolgálommal érintett terület értékcsökkenését, a szakértő feladatait, az értékelés speciális eseteit.

Dr. Kvassay Judit főmuzeológus és Frankovics Tibor osztályvezető (Zala Megyei Múzeumok Igazgatósága) közös előadása következett, melynek címe: „Régészeti örökségvédelmi munkák Zala-megyei bányaterületeken”. Ismertették a kulturális javakkal kapcsolatos jogszabályokat és a régészeti feltárásokra vonatkozó, 2007 áprilisától hatályos új szabályozást, az örökségvédelmi hatástanulmányt. Megemlézték a különböző eseteket, ahol az emlékek feltárása során a bányászat és a régészet között példaértékű volt, ill. ahol nem volt jó az együttműködés.

Volter György hatósági kapcsolatok vezető (MOL NyRt.) „Módosítási igények a bányászati szabályozásban”. Az előadó a következő témákat elemezte részletesen: szabad kutatási területek felvétele, a bányatelek alapítások egyszerűsítése, új termelési módszerek bevezetésének támogatása, geotermia, szénhidrogén-ipari céllal fűrt kutak hasznosíthatósága, fűrészi folyadékok elhelyezése, bányászati jogosultság megosztása, földtani vagyonszámítás korszerűsítése. Kifejezte óhaját, hogy a „szolgáltató hatóságok” a jogszabályok megtartása mellett könnyítsék meg a bányavállalkozók tevékenységét, és kiemelte az elektronikus ügyintézés fontosságát, amelynek előnyei a folyamat nyomon követhetősége, a kiszámíthatóság, tervezhetőség és a gyorsaság.

A rendezvényen Károly Ferenc és dr. Ihász Lajos ügyvéd (BOE) egymást váltva látták el a levezető elnöki teendőket.

A vacsorát követően a selmeci hagyományok alapján tartott szakestély zárta a nap programját. A „komoly pohár” beszédet dr. Esztó Péter tartotta. Szólt a már hagyománnyá vált konferencia szerepéről, amely a selmeci, soproni, miskolci hagyományaink ápolásának, összetartozásunknak is egyik pillére lett. Itt találkoznak a hatóságok és a bányavállalkozások képviselői, el tudják mondani egymásnak gondjaikat. Arra emelte poharát, hogy ez a hagyomány folytatódjon, hogy mindenki érezze, hogy a bányászatra szükség van, a felek párbeszéde pedig egyre hatékonyabb legyen.

A rendezvény második napján a következő előadások hangzottak el:

Pestiné dr. Katona Ilona főosztályvezető helyettes (MBFH) részletesen szólt a bírósági perekéről, a fellebbezési eljárás menetéről, az ügyfél fogalmáról, majd néhány bírósági per tapasztalatait ismertette a hallgatósággal.

Pozsár Sándor bányauzem vezető (KÓKA Kft. Mecsekkő) „Egy homokbánya kutatása” címmel, „bányajog és közetminőség” alcímmel tartott előadást. A pécsváradai földpátos homokbánya termelési rendszerén keresztül mutatta be, hogy egy inhomogén előfordulásnál mi a teendő, ha a technológiai sor nem képes fogadni a változékony nyersanyagot, mert a beállítási paraméterek csak nehezen változtathatók. Szóba jöhetne a szelektív jövesztés, de ez az ásványvagyon-védelem miatt nem javasolt. A megoldást a kitermelés közbeni és utáni homogenizálás jelentette.

Ördög Tibor laboratóriumvezető (MOL NyRt.) „A jelen kihívásai a szénhidrogén bányászati laboratóriumi információszerezésben” címmel tartott előadást, melyben ismertette, hogy a Bányatörvény és végrehajtási rendelete milyen feladatokat ró a földtani információk feldolgozására, kezelésére – itt kitért arra, hogy a hatóságnak történő adatszolgáltatás jelenleg szabályozatlan. A feladat érdekében a MOL laboratóriumai 96

A konferencia hallgatósága

munkatárssal évi 140000 darab 280 típusú közettani, geokémiai, közetfizikai és egyéb elemzést végeznek. Munkájuk nem korlátozódik a MOL ill. Magyarország területére, nemzetközi szerepvállalással számos partnerrel működnek együtt.

Dr. Hámos Tamás főosztályvezető (MBFH) a bányászati hulladékkezeléssel kapcsolatban, a bányavállalkozásokat érintő tervezett jogszabályváltozásokról tartott – nagy érdeklődéssel várt – előadást. „Az Európai Parlament és a Tanács 2006/21/EK irányelve az ásványnyersanyag-kitermelő iparban keletkező hulladékok kezeléséről és a 2004/35/EK irányelv módosításáról” jogharmonizációjával kapcsolatos feladatokat ismertette. Az Európai Bizottság az irányelv kimunkálását az ezredforduló nagy bányászati balesetei (Aznalcollar 1998, Nagybánya 2000) miatt kezdeményezte, 2000-ben. Az irányelv jogharmonizációja három lépésben, több jogszabály (pl. bányatörvény) módosításával végezhető el. A jogharmonizáció utolsó lépése egy, az irányelv technikai jellegű szabályozását részletesen honosító gazdasági és közlekedési miniszteri rendelet, amelynek 2008. április végéig kell hatályba lépnie. Az irányelv nemzeti jogba történő átültetésének hatásvizsgálatát a MBFH, a Miskolci Egyetem és a MBSZ által létrehozott ad-hoc bizottság 2007 márciusában elkészítette. Az előadó részletesen ismertette a bányavállalkozások előtt álló feladatokat: hulladékmínősítés, létesítmény osztályozás, biztosítékadás stb.

Ezt követően konzultáció következett, melyet dr. Esztó Péter elnök vezetett. Itt felmerült a környezetvédelmi engedélyeztetés, a hulladékgazdálkodás, a bányajáradék-fizetés és az erdőkivonás kérdésköre. A kérdésekre dr. Esztó Péter, dr. Kerekei Ferenc, Kramár Tibor és dr. Szabó Sándor igazgató (Közép-dunavölgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség) válaszolt.

A konferencia dr. Ihász Lajos zárszavával fejeződött be, melyben megköszönte a résztvevők aktivitását, a házigazdák segítő hozzáállását. Az 1994-ben megkezdett bányászati szakigazgatási konferenciák feladata, hogy a bányavállalkozások képviselői és a tervezők találkozassanak, eszmét cserélhessenek a bányászati eljárásokban résztvevő és ott engedélyezést végző, ellenőrzést tartó hatóságok képviselőivel. Az idén az utóbbi évekhez képest ugyan nagyobb számban jöttek el hatóságok képviselői, de néhány hatóság (pl. erdészet, növény- és talajvédelem stb.) egyáltalán nem tudta képviseltetni magát. A bányászati engedélyeztetés folyamatának több előadó és hozzászóló által felvetett egyszerűsítéséhez pedig várjuk a javaslatokat.

A rendezvénynek helyet adó szálloda alkalmazottai mindent megtettek azért, hogy az új helyen ismét jól érezzük magunkat. A rendezvény szervezése és sikeres lebonyolítása a már nagy gyakorlattal rendelkező csapat – Horváthné Kozma Orsolya, dr. Ihász Lajos, Jankovics Bálint, Károly Ferenc, Kozma Sándor, Szántó András, Szirányi Zoltán, Varga Gusztáv, Várady Géza – érdeme.

Károly Ferenc

110 éve érkezett a külszínre az első csille szén a tatai szénmedencéből

Az 1891-ben alakult *Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat* 1894. december 4-én szerezte meg a szénkutatás és kitermelés jogát *gróf Esterházy Miklós József* hitbizományi és tulajdonosi joggal rendelkező földterületein.

A kezdeti pénzügyi nehézségek és az első kutatási sikertelenségek ellenére, 1896 márciusában 6 méter vastag, jó minőségű eocén széntelepet harántolt a kutatófúrás. Több korabeli szakvélemény különbözően ítélte meg a várható gazdasági eredményt, és 100-200 millió tonnára becsülte az ötezer kalóriás, jó minőségű barnaszén mennyiségét. A kitermelés és felhasználás szempontjából igen kedvező körülménynek látszott a Budapest-Bécs közötti vasútvonal közvetlen közelsége.

A sikeres tranzakcióknak és a kitartó, kiváló bányamérnököknek köszönhetően 1896. december 23-24-én, az I. sz. lejtőszakna mélyítéséből külszínre érkezett az első csille szén.

Még mai mércével is hatalmas fejlődéssel indult meg az ipari és infrastrukturális építkezés, lakótelep épült a meglévő három község, *Alsógalla, Bánhida* és *Felsőgalla* közötti erdős területen. Két év alatt közel háromszáz lakás épült, kórházzal, iskolával, élelmetárral, legényszállóval és vendéglővel. A társulat a lakótelepen biztosította a különböző szolgáltatásokat nyújtó iparosok letelepedését és elhelyezését. Ezzel létrejött *Tatabánya* község, a későbbi város, majd megyeszékhely.

A kezdetén is korszerűnek indult bányászkodás folyamatosan megújuló bányaművelési technológiát alakított ki, így jutott el a kézi tömedékeléses kamrafejtésektől az izapolásos, majd onlasztásos, korszerűen biztosított frontfejtési technológiáig. A hatékony és gazdaságos szállítási rendszer biztosította az eredményes és célirányos bányászkodást.

A tatai szénmedencében az utolsó szén szállító autót 1994 tavaszán gördült ki Zsigmond akna udvaráról, s ezzel befejeződött a 100 évig tartó szénbányászat, mely alatt 173.628.897 tonna szén került kitermelésre.

Stüber György

Hőerőgépek és környezetvédelem

2007. május 28-30. között Balatonfüreden rendezte meg a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem a „Hőerőgépek és környezetvédelem 8. nemzetközi konferenciát”. A konferencián elsősorban a fenntartható fejlődés és a környezet állapotának megőrzése érdekében egyre jobban előtérbe kerülő megújuló energiaforrásokról, ill. új technológiákról, rendszerekről hangzottak el hazai és külföldi előadások.

Dr. Horn János a „Fenntartható fejlődés – Bányászat – Energetika” című előadásában nagyívű nemzetközi kitekintés után bemutatta a hazai meg nem újuló energetikai természeti erőforrásokat. Az elhangzott előadás – amely számtalan ábrát, táblázatot, térképet tartalmaz – olvasható a www.banyasz.hu/ez/tortent honlapon.

PT

Az Országos Atomenergia Hivatal értékelése

2006. december 13-án a 2006-os év legfontosabb eseményeit és eredményeit, valamint a hivatal előtt álló feladatokat ismertette a hivatal vezetősége. A hazai helyzet bemutatásán kívül beszámoltak a világban bekövetkezett, az atomerőművekkel szembeni pozitív változásokról.

A részletek a www.oah.hu honlapon olvashatók.

Dr. Horn János

Eladta Inotát a MAL

A Veszprém-megyei Napló a MAL Zrt. elnökére, *dr. Tolnay Lajosra* hivatkozva közölte, hogy a MAL 2007. június 1-jén aláírta az inotai telephelyének eladásáról szóló szerződést. A vevő – az Inotat Kft. – egy osztrák társaság magyarországi leányvállalata. Az inotai alumíniumtermékek (huzalok, tárcsák) gyártását az új tulajdonos tovább folytatja, a munkahelyek tehát megmaradnak. Az Inotai Ipari Parknak továbbra is a MAL Zrt. a tulajdonosa.

Napló, 2007. június 2.

PT

Bajnai Gordon fejlesztéspolitikáért felelős kormánybiztos válasza az Új Magyarország Fejlesztési Tervvel kapcsolatban az OMBKE által készített javaslatra

Tisztelt Partnerünk!

Először is szeretném megköszönni eddigi tevékeny közreműködését az Új Magyarország Fejlesztési Terv, valamint az operatív programok társadalmi vitája során.

Az operatív programokkal kapcsolatban beérkezett véleményeket összesítettük, a feldolgozásuk folyamatban van. Összesen csaknem 1350 szervezet juttatta el véleményét az elektronikus kérdőívek segítségével, valamint esszé formájában, amelyek az átláthatóság érdekében bárki számára megtekinthetők a honlapon. A legtöbb vélemény, közel 350, a Társadalmi Megújulás Operatív Programra, és 150 a Közlekedés Operatív Programra érkezett. A határidőig beérkezett valamennyi véleményt táblázatos formában, az adott operatív program struktúrájának megfelelően dolgozza fel az ügynőség. Az így elkészült táblázatokban található hozzászólásokhoz az adott témáért felelős tervezési egységek készítik el a javaslattervezeteiket. Az egyes javaslatok végleges sorsáról mind az ágazati, mind a regionális operatív programok esetében, először az Operatív Program Tárcaközi Bizottság tárgyal, majd pedig a Tervezési Operatív Bizottság dönt. A beérkezett vélemények és javaslatok elbírálását követően készülnek el a személyre szabott válaszlevelek, ahogy eddig is minden egyes társadalmi egyeztetés lezárását követően. Azonban a beérkezett válaszlevelek nagy számára való tekintettel a közigazgatásban megszokott 30 napos válaszadási határidőn túl válaszluk majd a felvetésekre.

Szíves türelmüket és megértésüket nagyon köszönöm.

A további eredményes együttműködés reményében:

Tisztelettel: Bajnai Gordon

Budapest, 2006. december 8.

Dr. Gál István

Magyarország „alvó” energiaforrásai

Geotermia, vagy földhő: termálkutatok, hőforrások alkalmazása fűtésre, villamosenergia-termelésre. Hazánk geotermális energiakészlete évi 2,4-3,6 PJ (petajoule). A mai kihasználtsági foka 4%.

Szénhez kötött metán: a földgázzal azonos célokra használható, a mecseki kőszéntelepekben képződött metán, melynek vagyonát 28,5 Mrd m³-re becsülik. Kutatásokat végez a Rotaqua Kft.

Feketekőszén: a hagyományos bányászat és elégetés mellett más hasznosítási technológiák is lehetségesek (földalatti elgázosítás), ill. a telepek alkalmasak lehetnek az erőművekben megkötött CO₂ tárolására, elhelyezésére. Ásványvagyron 980 Mt. Kutatásokat végez a Calamites Kft.

Figyelő 2007. április 19-25. szám Hlavay Richárd

PT

Gyászjelentés

Hegedűs Gyula bányatechnikus 79 éves korában, 2006. május 3-án, Pécsen elhunyt.

Martinkó Mária okl. bányageológus mérnök életének 59. évében, 2007. áprilisban, Veszprémben elhunyt.

Takács József okl. bányamérnök életének 69. évében, 2007. május 21-én, Tatabányán elhunyt.

Tóth Ákos okl. gépészmérnök, okl. mérnök közgazdász életének 58. évében, 2007. május 26-án, Budapesten elhunyt.

Vasóczki István okl. bányamérnök 83 évesen, 2007. május 30-án, Budapesten elhunyt.

Majtényi Tibor okl. bányaművelő mérnök életének 77. évében 2007. június 5-én, Budapesten elhunyt.

Polyakovszky András okl. bányamérnök 72 éves korában 2007. június 8-án Edelényben elhunyt.

(Tagtársaink életútjáról későbbi lapszámunkban fogunk megemlékezni.)

Dunai Ferenc (1921–2007)

Dunai Ferenc okleveles bányamérnök, okleveles hadmérnök kollégánk, barátunk 2007. március 21-én, a tavasz első napján, örökre eltávozott.

Dunai Ferenc

Hatgyermekes család tagjaként 1921-ben született Jászberényben. Édesapja bányász, vágár volt a Dorogi Szénbányáknál. Folytatva a családi hagyományt, Ő is a bányában kezdett dolgozni, előbb Annavölgyön, majd a dorogi VIII-as aknában. A háború után üzemi javaslatra továbbtanult. Tatabányán szakérettségizett 1949-ben, majd a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen bányamérnöki oklevelet szerzett. Elvégezte a Budapesti Műszaki Egyetemet is, ahol okleveles hadmérnökként diplomázott.

Az iskolák utáni első munkahelye a Honvédelmi Minisztériumban volt, de hamarosan leszerelt és újra a szénbányászatot választotta. Konkrétan a Dorogi Szénbányát, amihez aztán nyugdíjazásáig hű maradt. Először Tokodon az Erzsébet aknában helyezkedett el, beosztott mérnökként. Hamarosan áthelyezték Annavölgyre, ahol a szénbányák idején, a X. akna fénykorában az üzem vezetője volt. Később dolgozott még a XII-es aknában, a Mogyorósi bányüzemnél, mielőtt kinevezték a Dorogi Szénbányászati Tröszt biztonságtechnikai osztályvezetőjévé. Innen ment nyugdíjba 1980-ban.

A vállalatnál a biztonságtechnikai oktatást és ellenőrzést még évekkel később is az általa kiadott „Munkavédelmi alapoktatás kézikönyve” című szakkönyv felhasználásával végezték.

Az élete, a munkája mindig igényes, odaadó és következetes volt. Áldozatos, eredményes munkáját számos kitüntetés fémjelzi.

Az egyesületünknek 1957-től volt tagja, s élete utolsó napjaiban örömmel készült az 50 éves egyesületi tagságért kitüntetés, a Soltz Vilmos Emlékérem átvételére.

A bányászhimnusz hangjaira 2007. március 26-án, családtagjai, volt munkatársai, tisztelői és ismerősei jelenlétében a dorogi temetőben helyezték örök nyugalomba.

A búcsúbeszédet a ravatalnál *Stikker László*, a Sárissápi Művelődési Ház volt igazgatója mondta. A „nyugodj békében” mellett többen kívántak utolsó „Jó szerencsét!”

Dr. Korompay Péter

Helyreigazítás

A BKL Bányászat 2007/2. számának 54. oldalán, *Ing. B. Michálek* előadásának ismertetésének utolsó sorában helytelenül írtuk, hogy a föld alatti vizekből történő *érckinyérésre* irányul kutatás, a vízből a **fém**, illetve annak valamilyen **vegyületét** lehet kinyerni.

A hibáért olvasóink szíves elnézését kérjük.

Szerkesztőség

Pruzsinszki Miklósné (1938–2006)

Hosszan tartó, türelemmel viselt, súlyos betegségben, 2006. február 19-én Tatabányán elhunyt *Pruzsinszki Miklósné* sz. Erdősi Janka bányaiipari technikus.

1938. március 3-án született Tatabányán, ahol az általános iskolát is végezte. Középiskolába Tatabányán, a Péch Antal Bányaiipari Technikumba járt, ahol 1956-ban bányaiipari technikus oklevelet szerzett.

A középiskola elvégzése után a *Tatabányai Szénbányászati Tröszt* XII. Bányaiüzemében helyezkedett el. Munkaköréhez tartozott a föld alatti felmérés, térképszerkesztés és rajzolás. Munkatársai és vezetői nagyra értékelték precíz, lelkiismeretes, szakmai hozzáértésről tanúskodó munkáját, amit több kitüntetéssel is honoráltak: *Bányászati Szolgálati Érdemérem* mindhárom fokozata, *Kiváló Dolgozó*, *Kiváló Munkáért* miniszteri kitüntetés. Hű maradt a XII. aknához, hiszen annak bezárásáig, 1978-ig itt dolgozott, az akna mérnökségén.

A XII. akna bezárása után a Keleti Bányaiüzem központi mérnökségére került, ahol több aknaiüzem mérnökségi munkájában vett részt. A belső medence bányáinak megszűnését követően először a Mányi Bányaiüzem, majd a Vízbányászati Igazgatóság mérnökségére került. Innen ment nyugdíjba 1990-ben, majd mint nyugdíjast

foglalkoztatták tovább még két évig.

Hamvasztás utáni búcsúztatásán a tatabányai újtelepi temetőben családja, barátai, munkatársai vettek Tőle végső búcsút. Drága Janka! Nyugodj békében! Utolsó Jó szerencsét!

Tóth István

A Bányászati Közlöny tartalmából

A Bányászati Közlöny 2007/2. száma (május) közli:

- a 86/2006. (XII. 26.) GKM rendeletet a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal hatósági jogkörével összefüggő egyes miniszteri rendeletek módosításáról
- a 4/2007. (I. 16.) GKM rendeletet a bányafelügyeleti hatósági eljárásokban a hatósági közvetítő díjazásáról
- a Magyar Köztársaság kormányának bejelentését az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a szénhidrogének kutatására, feltárására és kitermelésére vonatkozó engedélyek megadásának és felhasználásának feltételeiről szóló 94/22/EK irányelvvei kapcsolatban és a 2005/C 309/03 számú notifikáció hatályon kívül helyezése
- a Magyar Köztársaság kormányának bejelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a szénhidrogének kutatására, feltárására és kitermelésére vonatkozó engedélyek megadásának és felhasználásának feltételeiről szóló 94/22/EK irányelvével kapcsolatban
- a Szállítóvezetési Szakági Műszaki Bizottság 1/2007. sz. állásfoglalását a Szénhidrogén Szállítóvezeték Biztonsági Szabályzata II. fejezet 6.1., 6.2. és 6.3. pontjaiban előírt követelmények teljesítéséről, érvényes nemzeti szabványok alkalmazásával
- a Szállítóvezetési Műszaki Követelmények kidolgozásának, jóváhagyásának, felülvizsgálatának, kiadásának és forgalmazásának eljárási szabályai 1/2007. sz. szabályzatát
- a Szállítóvezetési Szakági Műszaki Bizottság 2/2007. sz. állásfoglalását a fáklyák biztonsági övezetének meghatározására
- a Szállítóvezetési Szakági Műszaki Követelmények (SZMK) alaki és szerkesztési előírásai 2/2007. sz. szabályzatát
- robbantómesteri igazolvány érvénytelenítését
- tájékoztatást a Miskolci Bányakapitányság új telefonszámairól

PT

Bányásztörténeti Közlemények III.

Az Érc- és Ásványbányászati Múzeum Alapítvány kiadásában Rudabányán, 2007-ben az alábbi tartalommal jelent meg a Bányásztörténeti Közlemény III. kötete, melyet Hadobás Sándor szerkesztett.

Dr. Izsó István: A magyar bányajog történetének főbb állomásai

E tanulmány a szerző Rudabányai Múzeumi Napon elhangzott előadását tartalmazza. Bemutatja a magyar bányajog kialakulásának és fejlődésének főbb állomásait, jellegzetességeit és azokat a jogintézményeket és szervezeteket, amelyek meghatározó szerepük volt a bányajog történetében.

István király a II. törvénykönyvében rendelkezett a királyi adományokról és a tulajdonjavarokról. A bányászattal kapcsolatos szabályozási rendelkezések akkor váltak fontossá, amikor a bányatelepek kiváltságot kaptak. Tisztázni kellett a bányaszabadság fogalmát, a királyi kamarák jogait, feladatát. Mivel a királyok jövedelmének jelentős része a bányásztól eredt, ezért igen gyakran kellett a jogviszonyokat változtatni a gazdasági, pénzügyi és politikai viszonyoknak megfelelően. Voltak időszakok, amikor alapvető változások végrehajtása vált szükségessé, például a 19. század második felében, az Osztrák Általános Bányatörvény bevezetésének idején, vagy az I. és a II. világháború után, amikor a tulajdonviszonyok alapvetően megváltoztak. A magyar bányajog tehát igen gazdag múlttal rendelkezik.

Dr. Magyar László András: Jean Baptiste Morin francia orvos látogatása az alsómagyarországi bányavidéken (1615)

Jean Baptiste Morin több mint félszázéves magyarországi utazásáról közlemény eddig még nem jelent meg, annak ellenére, hogy tudománytörténet szempontjából is értékes adatokat tartalmaz útleírása. Bányásztörténeti szempontból különösen értékes az a rész, amely a magyar és az erdélyi bányákról szól. Természetesen ez nem szakmai ismertető, hiszen más volt az általa művelt tudományos terület, de igen jó korrajzot ad, nemcsak a bányák műszaki állapotáról, hanem a 17. századi Magyarországot jellemző társadalmi és közbiztonsági helyzetről is.

Havassy András: A bányászat története Komlósokán

Komlóska a Zempléni-hegyvidék közepén, a három-hutai hegycsoporthoz tartozik. A hajdani bentonitbányászatáról, érckutatásáról földtani körülményeiről először jelenik meg összefoglaló beszámoló. A bányászat- és ipartörténet számára azért is jelentős e tanulmány, mert innen indult a magyar bentonitipar, amely az 1970-es években a legjelentősebb exportterméke volt az ásványbányászatnak, és lényegesen hozzájárult a magyar szénhidrogén-kutatás fejlődéséhez is.

A szerző részletesen beszámol a Komlósokai-medence földtani viszonyairól, a bentonitbányászat történetéről, és az egyéb hasznosítható ásványai anyagokról. Gazdag és értékes e terület szakirodalmával kapcsolatos bibliográfia, a közölt földtani ábrák és a bányászati emlékek fényképei.

Tóth Álmos: Velty István a „kutató”

(Fejezetek a magyar bauxitkutatás és bányászat korai történetéből)

Velty István különös és jelentős alakja bauxitkutatás történetének Ő is azok közé tartozik, akik a gánti bauxitbánya megnyitása után jelentkező nagy érdeklődés sodrába kerültek a várható nagy haszon reményében. Nem volt szakember, saját magát nevezte kutatónak. Sok erőfeszítése ellenére nem tudott jelentős eredményt felmutatni a bauxitbányászat területén. Köteteket tesznek ki azok a peres iratok, beadványok,

kérvények, amelyekkel 1926-tól 1960-ig próbált érvényt szerezni elsőbbségi jogának. Igen jó kapcsolatteremtő képessége volt, levelezett és kapcsolatot tartott csaknem minden, a magyar bauxitbányászat kialakításában szerepet játszó szakemberrel, geológussal. Bányásztörténet szempontjából igen értékesek ezek a levelek, dokumentációk, amelyek sok új adatot tartalmaznak, és hozzájárulnak e sikeres iparág történetének megismeréséhez.

Dr. Lenkey Tibor: Kövületek Rátkáról

A hajdani Országos Érc- és Ásványbányák Hegyaljai Műveléshoz tartozó koldui kvarcitbánya művelése az 1960-as és 1970-es években olyan teleprészt ért el, amely igen gazdag volt állati és növényi kövületben. A szerző egy teknősbéka és egy egyedülállóan különleges emlős agykitöltésének kovásodott lenyomatát mutatja be részletes szakmai leírásokkal és ábrákkal.

Hadobás Sándor: Sikeres bányamentés 1859-ben

A Vasárnapi Újság 1859. évi 19. számában a dobsinai vasércbányában történt bányamentésről számol be, amikor az omlás következtében 3 bányász 60 órát töltött az elzárt vagatban. Abban az időben még nem volt szervezett bányamentés, ezért példamutató volt a bányászok és a falu lakosságának az összefogása a bent rekedtek kimentése érdekében.

Mendly Lajos: Dr. Babics András (1909-1984)

A szerző egy olyan kutató és szakíró munkásságát mutatja be, akinek a nevéhez számos bányásztörténeti tanulmány és kiadvány fűződik, elsősorban a mecseki szénbányák területről. Legjelentősebb munkája a Magyar Történelmi Társulat által 1952-ben kiadott „A pécsvidéki kőszénbányászat története” című monográfia. Értékes az a bibliográfia, amely dr. Babics András teljes munkásságát tartalmazza.

Hadobás Sándor: Vasérckutatás Bódvarákó és Tomaszentandráskörnyékén (1938)

Hiánypótló a szerző e térség vasérckutatásával kapcsolatos tanulmánya, hiszen „A magyar bányászat évezredes története” II. kötet csak röviden számol be az itt folytatott kutatási és termelő tevékenységről, az „Érckutatások Magyarországon a 20. században” című 2002-ben megjelent kiadvány pedig egyáltalán nem említi a viszonylag jelentős kutatásokat.

Hadobás Sándor: Helyzetjelentés a diósgyőri vasgyár szénbányáiról (1930)

Nemcsak a társadalmat, hanem a bányászatot is érzékenyen érintette az 1930-as évek elején jelentkező gazdasági világválság. A szerző egy ebben az időben megjelent tanulmányt közöl, amelyben Hibbey-Hosztják Albert beszámol a diósgyőri vasgyárhoz tartozó szénbányák helyzetéről.

Hadobás Sándor: Mangánérc-bányászatunk breviáriuma

A szerző Szabó Zoltán „A bakonyi mangánérc bányászata” című könyvről számol be, amelyet annak a Farkas József bányamérnök emlékének szentelt, aki élete nagyobb részét a hazai mangánérc-bányászat fejlesztésének szentelte.

Papp Andrea: Egy hiánypótló könyv margójára

A Magyar Olajipari Múzeum és az Érc- és Ásványbányászati Múzeum Alapítvány által kiadott, magyar és német nyelven megjelent „Palackba zárt bányászat – magyarországi bányász türelemüvegek” című könyvről ad ismertetést a szerző.

Benke István

Új elnök a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal élén

Lapzárta után érkezett a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal közleménye

Szabados Gábor lett a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elnöke

Az új elnök majdnem másfél évtizede dolgozik a Magyar Bányászati Hivatalnál, illetve különböző bányakapitányságokon vezető beosztásban. 2002 óta a hivatal elnökhelyettese volt. Az 52 éves Szabados Gábor jogi szakokleveles-bányamérnök képzettséggel rendelkezik és bányamérnöki munkáját a nyolcvanas évek elején a Nógrádi Szénbányák Vállalatnál kezdte. Az új elnök nő, felesége angoltanár, két nagyobbik lánya egyetemista, a harmadik pedig általános iskolás.

A Magyar Bányászati és Földtani Hivatal (MBFH) 2007 januárja óta működik jelenlegi szervezeti formájában. Az idei évtől a korábbi Magyar Bányászati Hivatal lett a Magyar Geológiai Szolgálat és a Szénbányászati Szerkezetátalakítási Központ jogutódja, miután a kormány megszüntette e két intézményt. A hivatal állami földtani feladatainak ellátásában a Magyar Állami Földtani Intézet és a Magyar Állami Eötvös Loránd Geofizikai Intézet közreműködik.

A Magyar Bányászati és Földtani Hivatal bányafelügyeleti és állami földtani feladatokat ellátó szervként hatósági ügyekben országos illetékességgel jár el. A hivatal munkáját öt bányakapitányság segíti.

„Kiemelt célnak tekintem az ásványvagyon-gazdálkodás még professzionálisabb érvényesítését és a munkabiztonsági és műszaki feltételek emelését.” – jelentette ki Szabados Gábor kinevezésekor, majd hangsúlyozta: – „Annak a hatóságnak, melynek feladata az emberi élet és egészség védelme, s mely hatóságra az állam ásványkincseinek felügyeletét bízta, annak a hatóságnak nincs joga a mulasztásra, nincs joga a hibázásra.”

A Magyar Bányászati és Földtani Hivatal új elnöke a felügyelt terület munkabiztonsági-, bányaműszaki-, műszaki-biztonsági és munkaügyi színvonalának emelését és az ásványvagyon-gazdálkodás követelményrendszerének következetesebb érvényesítését jelölte meg kiemelt feladatként.

2007. június 25.

MBFH

Tisztelt Elnök Úr!

E helyről is gratulálunk kinevezéséhez! Felelősségteljes munkájához sok sikert, erőt, jó egészséget kívánunk az OMBKE, lapunk olvasói, a magyar bányász társadalom és a magunk nevében! Jó szerencsét!

Szerkesztőség

* * * * *

Dr. Esztó Péter az MBFH korábbi elnöke levélben közölte a bányavállalkozásokkal, hogy életkora miatt lemondott – rövid megszakítással – 1992 óta betöltött elnöki beosztásáról, egyben megköszönte a sokéves együttműködést és kérte utódjának támogatását.

Tisztelt Elnök Úr!

Bizonyosak vagyunk abban, hogy a fenti levelére hasonló barátsággal és tisztelettel megírt számos levelet kaptunk, melyekhez a magunk részéről – egyesületünk és olvasóink nevében is – ezúton szeretnénk csatlakozni. Köszönjük a bányászat érdekében kifejtett munkásságát, személyes jó szándékát és barátságát! Mint írta, nem szakad el a bányászattól, kívánjuk, hogy további sikereket érjen el! Magánéletében jó egészséget és sok boldogságot! Jó szerencsét!

Szerkesztőség